O SEĂTOARE LA ȚARĂ

SAU

CALETORIA LUI MOSIU ALBU

DE

ANTON PANN.

PARTEA II

BUCURESCI

—

TYPO-LITOGRAPHIA DOR. P. CUCU, STRADA LIPSCANI No. 3.

1880

Prețul 1 franc.

O ȘEDĚTOARE LA ȚARĂ

SAU

CALETORIA LUI MOSIU ALBU

DE

ANTON PANN

PARTEA II

BUCURESCI

TYPO-LITOGRAPHIA DOR. P. CUCU, STRADA LIPSCANI No. 3.

1880

ŞEDETOARE LA ŢARĂ

SAU

CALETORIA LUI MOSIU ALBU

(Urmare)

Cu atâta nerăbdare stând aştepta toţĭ pe Stan
In cât pênĕ să re'ncépă, zăbava le părea an,
Vrênd să auḑă sfârşitul basmuluĭ pên'aci spus,
Ce s'a întêmplat se vaḑă mortuluĭ de hamal dus.
După ce puţintel însă stătu el şi se gândi,
Tuşi, 'şĭ dreşe iar glasul şi povestea 'şĭ înădı,
Dicênd: luând déră hamalul pe mortul aceĭ femeĭ,
Care gândea el că este numaĭ unul, iar nu treĭ,
Mergea pe drum ducênd sacul şi 'ntru sine se gândea,
Acum cum e séră bine şi nu se póte vedea,
Pociŭ la uşa uneĭ cârciumĭ să staŭ afară din prag
Si să cer de ostenélă un pahar de vin să trag,
De n'aş fi cu beléoa 'n spate putém la mult să mĕ 'ncurc,
Că pân' m'oiŭ duce şi 'ntórce toţĭ cârciumariĭ se culc.
Decĭ el pênĕ să ajungă la cârciuma care bea,

Unde îĭ plăcea luĭ vinul şi pentru el tot robea.
Prăvălia se 'nchise, lumînarea s'a fost stins,
Si el dacă bătu 'n uşă şi cu o mână a 'mpins,
A început să şi strige deschide măĭ cârciumar,
Si dă'mĭ aicea la uşă măcar numaĭ un pahar,
Dă'mĭ curând că mor de sete, deschide ḑic, nu maĭ sta,
Că daĭ de belea cu mine, mor aci la uşa ta.
Cârciumarul însă care păzea al instrucţieĭ glas,
Ca nicĭ uşa să deschiḑă târḑiŭ pe la acel ceas,
Pe când striga, auḑindu'l în odaia sa şedea,
Se făcea surd în tăcere, vr'un rĕspuns fără să'ĭ dea;
Dar hamalul stând la uşă, fără a se stâmpĕra
Cu câte 'ĭ venea la gură îl ocăra şi 'njura,
In cele maĭ depre urmă cârciumarul necăjit
Pierde răbdarea, deschide ese la uşă 'ndărjit,
Si cu un ciomag pornesce în spinare a'ĭ căra,
Fără să ştie că bate p'ăl din sac care era.
Si 'nchiḑênd îndată uşa în odaia luĭ s'a tras,
Iar hamalul cade 'n pragu'ĭ scoţênd un amorţit glas,
Aolio! mor măiculiţă! Cârciumarul m'a ucis!
Si după aceste vorbe alt nimica n'a maĭ ḑis.
De cât scoţênd din sac mortul aci 'n pragu'ĭ l'a lungit
Si 'n grab la picior luând'o la casa luĭ a fugit.
Cârciumarul dup'acésta culcându-se adormi
Se gândea coprins de frică ceva a nu pătimi,
Dicênd, săracul de mine! făcuiu destul de urât,
Cum am dat prin întuenrec póte că l'am ş'omorât!
Si mâine iacă beléoa, în vr'o nevoe încap
De nu o să pociŭ viaţa cu tótă starea să 'mĭ scap!
Parcă îl aduse naiba, măcar cine va fi fost,
Nu se cădea într'atâta c'un beţiv să mĕ port prost!
In cugetele acestea aflânduse turburat,
Se 'ntorcea şi 'ĭ ḑicea iarăşĭ un alt gând astâmpĕrat,
Omule dormĭ, odihneşte, nu fiĭ nebun într'atât.

El fugi speriat de tine, iar nu că l'aĭ omorât,
Se póte omul să móră aşa într'o clipă de cés,
Din treĭ loviturĭ să cadă şi să nu maĭ scóţă glas?!
Pe când el gândea acestea fiind fórte ostenit,
Il fură somnul îndată şi nu s'a maĭ pomenit,
Si tocma cam despre ţioă deşteptându-se tuşi
Si viindu'ĭ ca să 'şĭ facă obiceiul sĕu eşi.
Deschiḑând la pod să mérgă cu ochiĭ cârpiţĭ somnoros,
De mort să 'mpedică 'n uşă prin întunerecul gros,
Si în pod peste cap cade dea berbelécu mergênd,
Işĭ beleşte fruntea, nasul, tocma 'n mijloc ajungênd:
Spăimântat de jos se scólă văitându-se de durerĭ
Si îşĭ aduce aminte de tóte aceleĭ serĭ.
Se uită, vede pe pragu'ĭ un om mort ţépăn lungit
Si crede cum că el însuşĭ l'a omorât negreşit:
Tremură coprins de frică, coraj să 'şĭ dea se silea
Si se gândeşte acuma cum să scape de belea.
Aşa in vecinătate'ĭ fiind şi un măcelar,
Pe care avea el pismă că venea 'n cârciumă'ĭ rar.
Apucă, târaşte mortul cu greutate, cu chin,
Il duce tocma la uşa aceluĭ biet creştin,
Il rădică în picióre, cum era înţepenit,
Si rezimându'l de uşe'ĭ cât maĭ curând a fugit.
Măcelarul iar de nópte s'a sculat, s'a îmbrăcat,
Ş'a luat toporu 'n mână şi la scaun a plecat.
Dér cum deschise să iasă, mortul se porni niţel,
Ca când vrea să intre 'n casă'ĭ, împingêndu'l şi pe el,
Măcelarul maĭ îngrabă, socotind că e vr'un hoţ,
Care nu 'ntrebuinţéză de cât ast-fel de negoţ,
Vrênd de el să se feréscă toporul îşĭ întremă,
Incepu prin întuneric a da ş'a striga, mĕ! mĕ!
Dar mortul ce să'l audă! căḑu jos şi se lungi,
Iar el că'l omorî însuşĭ a crede se amăgi.
Spăimântat şi el de frică să nu cadă în nevoĭ,

Vede că trece îndată d'aci un car cu două boĭ.
Carul de greutate şi de ne uns scârţâia
Si omul ce mâna boiĭ şedea 'n car şi moţăia :
Care se întêmplase să fie un biet pescar,
Ce eşea din têrg afară de nópte cu peşte 'n car.
Măcelarul cel puternic şi în mâinĭ ţépăn, vârtos,
Ia pe mortul şi 'l aruncă în spate'ĭ cu faţa în jos.
Pescarul mergênd cu dênsul de ḑioă s'a luminat
Tocma din oraş afară când era lângă un sat,
Aci coborând din caru'ĭ dete un hăis ! cea ! la boĭ,
Si ocoli 'mprejur carul să se uite înapoĭ.
Cum vĕḑu pe mort îndată gândi că e un hoţ chiar
Care pe drum se urcase să'ĭ fure peşte din car.
Si'ncepu la el să strige, fugĭ mĕ ! n'auḑĭ ! dă-te jos !
Si vĕḑênd că nu ascultă îl lovi cu un lemn gros.
Apoĭ uitându-se în faţa mortuluĭ posomorât
Creḑu fără îndoélă că chiar el l'a omorât :
Si se mira ce să facă ! unde să'l ducă acum ?
Tremura, îĭ era frică să'l arunce aci 'n drum,
Ca nu în urmă'ĭ să trécă cum-va vre un călĕtor
Si vĕḑênd să'l bănuiască pe el de omărâtor :
Ci mai merse inainte pân' la nişte arăturĭ
Unde pe un lup plugarĭĭ il gonea cu strigăturĭ,
Si îşĭ lăsase merindea lângă drum pe subt un pom
Fără să stea lângă dênsa s'o păzéscă vre un om.
El oprind, ia mortu 'ndată, îl pune lângă pom jos
Il ardică şi 'l propteşte, făcênd să şéḑă frumos,
Pune merindea 'n nainte'ĭ, ş'o lingură 'n mâna sa,
Potrivind ca când mănâncă fără ceva a'ĭ păsa :
Si cât maĭ în grabă plécă ca să fugă d'acolea,
Pênĕ nu sosesc plugarĭĭ, să se scape de belea.
După ce plécă pescarul vin şi plugarĭĭ la pom,
Carĭĭ incă de departe aruncând ochiĭ la om,
Vĕd merindea înainte'ĭ şi el parcă sta mâncând

De eĭ fără să'ĭ maĭ pese, nicĭ ochiĭ la eĭ 'ntorcênd.
Eĭ de om rĕŭ socotindu'l cu temere toţĭ aŭ stat
Si 'ncepură să'l gonéscă, strigându'ĭ din depărtat.
Apoĭ vĕdênd că tot şade nesfiindu-se de eĭ
Luă şi asvârli unul asupr'aĭ c'un reteveĭ,
Si tocma în cap lovindu'l l'a pământ l'a doborât,
Care rĕdênd toţĭ credură că chiar el l'aŭ omorât.
Acuma de altă frică şi de spaimă s'aŭ coprins
Mirându-se ce să facă cu mortul ce sta întins.
Stând aşa 'n nedomirire iacă vĕd trecênd un om
Călare ş'un mânz în urmă'ĭ şi 'n mână cu un Kilom,
Eĭ se scol cât maĭ în grabă acel cârlănaş opresc
Si de curmeziş pe mortul în spate'ĭ îl îndoesc,
Apoĭ dându'ĭ drumu 'ndată şi eĭ pe fugă se duc,
Se depărtéză prin ţarinĭ şi de muncă se apuc
Mânzul abia ducênd mortul şi depărtat rămâind
Dete o renchezătură după muma sa strigând.
Atuncĭ se 'ntórce şi omul inapoĭ a se uita
Si vĕdênd mortul pe mânzu'ĭ de om viŭ îl socotea,
Incepu la el să strige, dăte jos mĕ, nebun eştĭ!
Ce 'mĭ-aĭ încălecat mânzu să'l stricĭ şi să mi'l speteştĭ?
Si vĕdênd că de strigarea'ĭ nu se spăimântă de loc
Işĭ pregăteşte kilomul, se 'ntórce necăjit foc,
Iĭ dete în cap vr'o două, mortul după mânz căŭ,
Si 'ntins la pământ vĕdêndu'l că'l omorî el credu.
Ce să facă! stă, să miră, speriat c'a făcut omor,
Tot se uita să nu trécă să'l vadă vr'un călĕtor:
Că aşa e orĭ şi care când face vre un păcat,
De frică cumpătu'şĭ perde când, ştiindu-se vinovat.
Maĭ vêrtos acela care fără a'ĭ veni prin gând
'I-se întêmplă de face din greşélă rĕŭ nevrênd,
Cugetele luĭ îndată pravila de faţă'ĭ pun
Si pârâtorĭĭ pentru vina'ĭ parcă alérgă şi 'l spun.
Care de spaimă, de frică stând ca de trăsnet lovit,

Se miră cum să ascundă rĕul ce l'a sĕvêrşit.
Asemenea şi acesta vĕdênd c'a făcut omor
'I-se păru de odată că 'n capu'ĭ a căḑut nor.
'I-a coprins ochiĭ vederea, faţa 'ĭ-a posomorât
Si nu cunoscu pe mortul că e de mult omorât:
Si descălecând îndată cu funie îl legă
Si cu calul sĕŭ târându'l într'o luntre îl băgă,
Care se afla în marginea unuĭ eleşteŭ,
Il propti în ea să şéḑă ca când ar fi fost un viŭ,
Aci fiind ş'o lopată în mâinĭ s'o ţie a pus
Si ca când sta s'o mâe lăsându'l în grab s'a dus.
Peste puţin iacă vine cu puşca un vênător
Pe eleşteŭ să găséscă vre un vânat sburător,
Vede pe omul in luntre stând ca viŭ în ḑisul fel,
Si în rogoz nisce raţe selbatice în drept el,
Strigă la el vênătorul, fugĭ omule d'acolea,
Fugĭ că o să sloboz puşca ş'o să mĕ daĭ de belea!
Raţele auḑind glasu'ĭ şi sburând tóte pe loc,
El luă o sburătură asvârli necăjit foc,
Si cum îl lovesce 'ndată îl culcă numaĭ de cât
Care vĕḑêndu'l şi crede cum că el la omorât.
Se sperie, 'ncremenesce stă se uită împrejur,
In tocma cum se fereşte când face rĕul vr'un fur.
Ne avênd alt ce să facă, dupe ce se socoti,
A îmbrâncit c'un lemn luntrea la maĭ adânc a pluti,
Si fugi cât maĭ în grabă, lăsându-se de vênat,
Cu totul mustrat de cuget c'a făcut mare păcat.
După dênsul vin pescariĭ, căutând luntrea să'şĭ ia,
O vĕd dusă tocma 'n mijloc şi un om dormind în ea.
Incep toţĭ din gurĭ să'ĭ strige, u! mĕ! n'auḑĭ! cine eştĭ?
Ce mi te-aĭ culcat în luntre, alt loc să dormĭ nu găseştĭ?
Strig, maĭ strig încă o dată, şi vĕḑênd că nu'l deştept
Da e beat mĕ or surd, ḑise, din eĭ cel maĭ înţelept,
S'o sĕ strigaţĭ pênĕ mâine fără să'l maĭ deşteptaţĭ,

Ci luaţĭ lemne or pietre şi într'însul aruncaţı.
Tocma după cum el ḑise, îndată cu toţĭ făcênd,
Cu cărămiḑĭ şi cu pietre pe cel din luntre 'nproşcênd,
Staţĭ mă! ḑice din eĭ unul, nu e surd ci este beat
Imĭ pare că'l omorârîm şi tot nu l'am deşteptat :
Ci să fugim maĭ îngrabă şi în luntre să'l lăsăm,
Cine-va să nu ne vaḑă că toţĭ de nevoe dăm.
Fugind eĭ şi lăsând luntrea în voia eĭ a 'nota,
Ajunse tocma la móră maĭ 'nainte de a 'nopta,
Si intrând în scocul morĭĭ apa cum îl repeḑi
Se 'nţepeni pe supt rótă şi trosnind se auḑı ;
Ese morarul îndată, se uită, stă fluerând,
Apoĭ abia scoţênd luntrea şi om într'ênsa vĕḑênd,
Creḑu că el mănênd luntrea apa furându'l l'a tras
Si'l omorî róta morĭĭ belindu'ĭ obraz şi nas.
Il coprinse gróză, fricâ, vre un rĕŭ a nu păţi,
De vre o pêră nedréptă a se învinovăţi.
Si precum se înoptase şi 'ncepuse a ploua,
Cât maĭ curând din acel loc îngriji de a'l lua :
Care şi'n sat la coteţul unuĭ sătén alérgă
Si ca când ar fura păsărĭ, pe mort cu capu 'l băgă,
Săténul cam către ḑiuă în bătătură eşind
Si ghemuit la coteţu'ĭ pe óre cine zărind,
Incepu la el cu gura şi cu un lemn se 'ntremă,
Mergênd spre el şi strigându'ĭ, ce faci tu acolo mă ?
Si vĕḑêndu'l că tot şade, şi 'ntuneric cum era,
Cu necaz mare orbesce se pornesce a'ĭ căra :
Găinĭ, cocoşĭ se speriară, se 'mprăştiară 'n coteţ,
Si vĕḑênd el că nu fuge, ci încă stă tot semeţ;
Il apucă de picióre, îl trage numaĭ de cât,
Si vĕḑêndu'l că nu mişcă creḑu că l'a omorît;
Cu fricâ stând şi privindu'l începu a se gândi
Ce să facă să'l ascunḑă spre a nu se dovedi;
Se temea să nu se spue de cine-va la Zapciu

Si 'ngrab într'un sac băgându'l îl aruncă 'n eleşteu.
Diminéţa vin pescarii, carii séra l'a lăsat,
Caut luntrea, o vĕd gólă, ş'a gândit c'a înviat.
Că, precum am ţis Morarul, de frică tot tăĭnuind
Duse Luntrea iar la locu'ĭ, şi s'a dus în grab fugind,
Pescarii déră dând cu Plasa şi să scóţă eĭ trăgênd
Vĕdênd că este grea fórte s'a bucurat toţi rîdênd,
Socotind c'aŭ prins în plasă tot cât era 'n acel lac,
Dar când traseră afară vĕd în loc de peşte un sac.
Sacul strâns legat la gură într'un deosebit fel,
Eĭ gândind că e avere saŭ niscaĭ-va banĭ în el,
Staţi, ţiseră fie-care, nu cum-va să'l deslegăm,
Ci maĭ întêiŭ la Zapciŭ să mergem ştire să dăm,
Să fie şi el de faţă, să nu ne 'nvinovăţim
Că am găsit lucru mare şi vre un rĕŭ să păţim,
Că numaĭ între noĭ, póte cum-va nu ne împăcăm
S'o să ne pârască alţiĭ auḑind că ne certăm.
Eĭ bine, aşa să facă, s'a 'nvoit ştire să dea,
Dar cine acum să mérgă? că 'ntre eĭ nu se 'ncredea..
Să teme fieşte care că 'n lipsa'ĭ vor deslega
Si luând ceva dintr'ênsul iar la loc îl vor lega :
Ci cu toţiĭ împreună cerea a se repeḑi,
Prea bine déră, ţise unul, sacul cine 'l va păḑi ?
Să'l ascundem, ţise altul, uite acolo, vedeţi,
Si ducêndu'l îl băgară în bălăriĭ prin scaeţi.
Decĭ plecând toţi să se ducă împreună la Zapciŭ
Cârciuma 'n drum fiind pusă se 'ncurcară de rachiŭ,
Si bând toţi de bucurie că aŭ găsit chilipir
Pên' la vremea împărţireĭ scotea mereŭ din chimir,
Zapciul fiind departe, cu şederea în alt sat,
N'aŭ maĭ putut să se ducă, după ce s'aŭ îmbătat.
A doua ḑi diminéţa aminte cum ş'aŭ adus
S'aŭ dus şi cu amăruntul de sacul găsit au spus.
Zapciul de bucurie că o să'ĭ iasă colac

Luând slujitorĭ se duse să vaḑă ce e în sac;
Când acolo ce să vaḑă? un mort ghemuit băgat
Cu semne de lovitură şi 'n felul său îmbrăcat!
Pescarĭĭ încremeniră, gurile li s'a 'ncleştat,
Cunoscênd p'acela care în luntre l'a fost lăsat.
Dar Zapciul ştiind séma uciderĭĭ a dovedi
Nu'ĭ trebui vreme lungă l'acésta a se gândi,
Ci strigând dete poruncă îndată la slujitorĭ
Ca maĭ întêiu pe pescarĭ să 'ĭ bage la închisorĭ,
Apoĭ ducênd şi pe mortul într'al satuluĭ huric,
Chemă să vie să'l vaḑă toţĭ din sat mare cu mic.
Puindu-se hotărîre ca să spue negreşit
Omorul acesta cine dintr'ênşiĭ l'a săvêrşit?
Că n'a avut alt de unde să'l arunce 'n eleşteŭ,
Omorîtorĭĭ 's de faţă, eŭ mĕ uit la eĭ şi'ĭ ştiŭ:
Dar de cât s'o iaŭ cu rĕul şi să'ncep a chinui,
Maĭ bine să'mĭ spue singurĭ de cât a se tăinui,
Vĕ daŭ soroc pênĕ mâine, să mĕ 'nţelegeţĭ cu drag,
C'apoĭ de nu, fără milă tot satul în ocnă 'l bag.
— Pe mortul, cum povestirăm îl cunoştea ceĭ din sat,
Că maĭ toţĭ îl omorîse, şi toţĭ l'a fost lepădat.
Intre eĭ era pescarul care l'a scos din oraş,
Aci eraŭ şi plugarĭĭ ce l'a pus pe cârlănaş,
Vênătorul şi el iarăşĭ, şi cel cu kilomul sta
Morarul şi toţĭ c'o vorbă, de mórte se întrista.
De cât numaĭ unul p'altul cam încurcat se ştia
Si fie care asupră'şĭ putea omorul să'l ia.
Pentru care 'ntr'acea nópte toţĭ în parte'şĭ chibzuind
Si de grija judecăţiĭ nicĭ de cum neodihnind.
Aŭ găsit de cuviinţă şi'n sineşĭ aŭ hotărît
Ca să spue fie care în ce chip l'a omorît.
Aşa încă de cu séră unul la Zapciŭ mergênd
Că l'a omorît el spuse, dar cu 'ntêmplare, nevrênd.
Abia isprăvi acesta, veni altul, şi el iar

Spuse cum că din greşală l'a omorît însuşi chiar.
După dênsul ş'altul, ş altul câte unul s'a 'nchis
Si'n taină către Zapciul a spus că el l'a ucis.
Apoĭ veni şi morarul, şi'ncepu a se jeli,
Boerule şi cocóne te rog a te umili,
Că mortul acesta róta moriĭ mĭ-a stricat,
Si astădĭ e două ḑile de când stă din măcinat.
El neghiobul cum se vede în luntre n'a maĭ fost pus
Si neştiind să o mâe peste cap în scoc s'a dus,
Luntrea intrând pe subt rótă 'mĭ-o rupse 'mĭ-o prăpădi
Si eŭ am tăcut de frică spre a nu se dovedi,
Ca nu cum-va de vr'o pără să mĕ învinovĕţesc,
Tótă nopticica singur m'a făcut să mĕ căznesc,
Pên' l-am scos pe el şi Luntre a fost vaĭ de capul meŭ!
Mĕ dor şalele ş'acuma ardicând atâta greŭ,
Luntrea o duseiu la locu'ĭ, dar mortul, ce l'am lăsat,
Pênĕ să viŭ înviase, şi'l vĕḑuiŭ mergênd spre sat.
Zapciul privind la dênsul şi spusele'ĭ ascultând
I se părea tóte vise, nimica ne'nţelegênd.
Căcĭ pên'aci îĭ spusese ceĭ l'alţĭ sătenĭ hotărît
Că într'o ḑi fie care osebit l'a omorît,
Ne putêndu-se pricepe sta în loc nedomirit
Si maĭ îĭ venea să créză că toţĭ aŭ înebunit :
Aci uniĭ omorîndu'l, aci alţiĭ făcêndu'l viŭ.
Apoĭ iar altul 'l omóră şi'l aruncă 'n eleşteŭ :
Nu putea să hotărască nimic despre acest mort
Ci trimise maĭ în grabă către ispravnicu raport.
Care fără de zăbavă s'au repezit a'l vedea,
Ca să ştie despre dênsul ce fel de raport să dea;
Si puind la cercetare de al doilea pe toţĭ,
Ascultându'ĭ ḑicea 'n sineşĭ, alege acum de poţĭ!
In sfârşit eĭ şi pe mortul l'a găsit de vinovat
Că după atâtea omoruri de rĕŭ tot nu s'a lăsat,
Si pe sătenĭ aşa iarăşi, că de ce nu l'a prins viu

Să'l lege să'l pue 'n bente şi să'l ducă la Zapciŭ?
Pe sătenĭ dér pentru vină la 'nchisorĭ i-a judecat
Iar pe mortul de o cracă ca p'un hoţ l'a spânzurat.

Isprăvindu'şĭ Stan povestea, aŭ ḑis din ascultătorĭ.
Sărmanul! îl omorîră maĭ de un-spre-ḑece orĭ!
Iar moş Négul îĭ rĕspunse ăst mort cu sătenii tĕĭ,
Este că el mâncase o grămadă de bătăĭ:
Pentru care, maĭ nainte d'a 'ncepe să povestesc
Cer ca să'mĭ daţĭ ertăciune unde-va dacă greşesc.
După ce ḑise acestea moş Négu se pregătĭ,
Tuşi, îşĭ drese gătlejul şi'ncepu a povesti:

Povestea luĭ moş Négu.

Un nerod se deprinsese încă de când era mic
Pe unde umbla să ḑică tot nimic, nimic, nimic;
Aşa el din întêmplare pe lângă un rîŭ trecênd
Si pe câţĭ-va vênând peşte cu undiţile vĕḑênd,
Se opri ca să privéscă la cele ce ei făcea
Si gura'ĭ fiind deprinsă, tot nimic, nimic ḑicea,
Eĭ în ast-fel auḑindu'l pe dênsul se necăjesc
Si cu 'njurăturĭ îndată câte-va palme'ĭ cârpesc,
Ḑicênd: de ce le uréză ca să nu prinḑă nimic?
Iar el se vaită 'ntrebându-ĭ, apoĭ cum vreţĭ dér să ḑic?
Nerodu-le, ḑise unul, să ştiĭ, nu fiĭ nătărău,
Că nimica tot-d'auna este o vorbă de rĕŭ.
Ci de veĭ d'acu'n nainte palme şi pumnĭ să nu ieĭ
Să ḑicĭ, dă, ajută Dómne, sĕ vĕḑ câte doĭ şi treĭ;
Bogdaproste, el respunse, lăsaţĭ că am învĕţat,
Si mergênd ceva 'nainte întêlni pe drum în sat
Un mort ducêndu-l la grópă, el ḑise, privind la eĭ
Maĭ dă şi ajută Dómne să vĕḑ câte doĭ şi treĭ!

Sare şi 'l ia de păr unul, ţicêndu'ĭ, aşa cobeştĭ ?
Iar el ţipa întrebându'l, ce fel dar să ţic voeştĭ ?
Să ţicĭ Dumneţeŭ să l erte, îĭ respunse el restit,
Fie'ĭ ţĕrîna uşóră şi sufletul mântuit ;
Bogdaproste, el iar ţice, lasă că m'am învĕţat,
Apoĭ mergênd maĭ nainte la învecinatul sat
Vede într'o bătătură un porc în junghiat pârlind,
Iar el ca şi pên'acuma oprindu-se şi privind,
Ţice, Dumneţeŭ să'l erte (cum era povăţuit),
Fie'ĭ ţĕrâna uşóră şi sufletul mântuit.
Indată şi d'aci unul îl încaeră de pĕr,
Il ţesală bine, 'l smulge şi îl lasă bătut mĕr :
Iar el striga în bĕtae, iartă-mĕ flăcăŭ voĭnic,
Si fă bine de mĕ 'nvaţă cum trebueşte să ţic ?
Să ţicĭ, acela rĕspunse, să'l ospeteţĭ sănătos
Cu părinţĭ, cu fraţĭ, cu rude, cu copii maĭ vêrtos.
Prea bine nerodul ţise, aşa voiŭ ţice d'acum.
D'aci plecênd înainte şi ducêndu-se pe drum
Vĕţu pe unul pe vine lângă un gard aci pus
Si trecênd îĭ ţise 'ndată cuvintele de maĭ sus
Acela în grab se scólă mi'l trânteşte de păr iar,
Nerodul striga 'ntrebându'l cum trebue se ţic déră ?
Iar acela îĭ respunse, ce să ţicĭ ? iacă nimic ;
Apoĭ, nerodul îĭ ţise : aşa ştiam eŭ să ţic,
Si maĭ încolo la vale la uniĭ dacă am ţis,
Se necăjiră pe mine şi tot aşa m'aŭ ucis.
Acela luându'ĭ sémă şi vĕţêndu'l că a fost
Din creştet pênĕ 'n călcâe un neghiob de tot şi prost
Iĭ ţise : cum te vĕţ bine tu cc e rĕŭ nu cunoştĭ !
Ci ţi d'aci înainte, dă Dómne minte la proştĭ !
Astă vorbă tot-d'auna prin gura ta să o aĭ
La culcare, la sculare, pe drum şi pe unde staĭ.
Scăpând de aci nerodul se duse la un alt sat
Unde într'un loc mulţime sătenĭ s'aŭ fost adunat

Si o femeie bătrână stând cu borcanul turna
La fie care d'arându'l şi ei ura şi'nchina,
Privind el aci la dênşii baba se apropie
Si întinzêndu'i paharul ca să bea îl îmbie;
El însă a avut minte puţin a se socoti
Si îi ţise: aş bea mamă, da n'am cu ce îl plăti;
Baba 'i ţise: bea maică, că nu este cum gândeşti,
Asta un aldămaş este şi n'ai nimic să plăteşti,
C'a séră băeţii noştrii cu mare cu mic s'au pus
Si scóseră din puţ luna, care o vedi acum sus,
Si de bucurie mare acum toţi se cinstesc
Că au putut face 'n lume acest lucru voinicesc.
El atunci închinând ţice: dă Dómne minte la proşti.
Ce proşti mĕ? îi ţise unul, de ast-fel tu ne cunoşti?
Tot satul ne dă bravură, că am fost ómeni voinici
Si tu un nevoiaş tocma astă vorbă să ne ţici?
După ce îi ţise ast-fel, şi daţi mĕ! când au strigat,
Bărbaţi, copii şi neveste să dea 'n el au alergat;
De n'ar fi fost biata babă să'l scape în acel ceas,
Cine ştie ce pedépsă de la dênşii ar fi tras!
Déră baba d'aci trăgêndu'l îi ţise, stând osebit,
Rĕu ai greşit măiculiţă cu vorba ce ai vorbit,
Ci de acum înainte de vrei să nu ai duşmani,
Să ţici: să fie de bine, la anul şi la mulţi ani;
Prea bine, mamă, el ţise, aşa o să ţic d'acum
Si plecênd scăpat de baba o luă la pas la drum,
Mergênd ceva se opreşte la o nuntă de ţigani
Si privind la dênşii ţice: la anul şi la mulţi ani;
Un nuntaş cum îl aude întărită pe mai mulţi
Si ca ciórele sărira care goi, care desculţi,
Il smulseră, îl trântiră, cum nu putea fi mai rĕu,
Că de ce să'i ia în rîs tocma ca dênsul un nătărău?
Déră vĕtaful dintre dênşii ce se cunóşte din port
Veni cu gărbaciu 'ndată şi'i goni pe toţi la cort;

Apoĭ nerodulu ĭ ḑise : déră şi tu rĕŭ aĭ urat,
Că n'o să se ţie omul în toţĭ anĭ de 'nsurat,
Ci de acum 'nainte să ţiĭ minte 'nvĕţul meŭ
Si să ḑicĭ, cu norocire, pruncĭ să vĕ dea Dumneḑeŭ.
Bine nene, el respunse, d'apoiŭ nu voiŭ greşi iar ?
Nu, nu, vĕtaful ĭĭ ḑise, cum îţĭ ḑiseiŭ să ḑicĭ chiar.
D'acolo plecând nerodul şi maĭ 'nainte mergênd
Vĕḑu nişte cuvióse, pe lângă un schit trecênd,
Si cât p'aci vru să ḑică vĕtaful cum l'a 'nvĕţat,
I ar pênĕ să casce gura ele în schit a intrat ;
Apoĭ d'acolo la vale în drumul care mergea
Vĕḑu din sat o muere ţesând aci 'ntr'o Argea,
Si copiĭ mulţime, spuză, împreḑuru'ĭ gurĭ făcênd,
Uniĭ cereaŭ, mamă papă, altu pentru ţîţă plângênd
De carĭ ea necăjită tot ĭĭ ocăra mereŭ,
Iar el, să fie de bine, şi, pruncĭ să'ţĭ dea Dumneḑeŭ.
Ea cum îşĭ lăsase lucrul ca să maĭ vaḑă de eĭ,
Luând o drugă ĭĭ trase cu dênsa vr'o douĕ treĭ
Ḑicênd : nu'mĭ ajunge mie că pe ăştĭ nu pot să'mpac
Si tu 'mĭ maĭ urezĭ încă să staŭ şi alţĭ să maĭ fac ?
El o 'ntrebă, apoĭ lele cum trebueşte să ḑic ?
Să fi ḑis, ea ĭĭ respunse : Aj-te-zeŭ *) şi alt nimic.
El plecând, oftă în sine, ḑicênd, iată ş'alt cuvênt,
Care nicĭ nu ştiŭ ce este ne auḑind de când sunt!
Pên'aci câţĭ mĕ'nvĕţară era bune de 'nţeles
Si iar săracul de mine! nicĭ un bine n'am ales!
Dar tocma cu aşa vorbă o să scap de bătăĭ eŭ ?
Să vedem cum 'mĭ-o fi sórta, o să ḑic şi Aj-de-ḑeŭ.
Decĭ plecând el maĭ 'nainte în gură cu ăst cuvênt,
Să 'mpedică, căḑu 'ndată şi 'ĭ sbură vorba în vênt
Ait ! o perduĭ mĕ ! el ḑise, şi nicĭ că o maĭ găsesc,

*) Cuvênt antic ţinut numaĭ de femeĭ, în loc de ajute Dumneḑeŭ, care îl ḑic numaĭ când vĕd pe alte ţesând.

Uitaiu şi pe cele l'alte, nu mai sciŭ ce să vorbesc ;
Apoi gândind el în sine, care ce l'a învĕţat
Nu 'şĭ mai aducea aminte, că tóte le-a fost uitat,
De cât bătăile numai bob numĕrat le ştia
Si stând cu oftare singur nerozia'şĭ vinuia,
Dicênd, săracul de mine ! în lume mult rĕŭ a fost
Copilul ne dat la şcólă şi lăsat să crésca prost !
Ajunge ca să'l înveţe cine se va întêmpla
Cu pumnĭ, cu palme să 'ĭ tragă şi cu de pĕr a'l umfla ;
Părinţiĭ meĭ, of sĕrmaniĭ ! căcĭ prea m'a iubit cu foc
M'a lăsat să cresc ca ştirul, maĭ rĕŭ de cât dobitoc ;
Că dobitocul tot ştie să'şĭ bage capul la jug,
Din hăis ! din cea să 'nţelégă, scie la car şi la plug !
Dar eŭ săracul de mine crescênd ca un nătărăŭ
N'am unde să'mĭ plec nicĭ capul, ajung din rĕŭ la maĭ rĕŭ !
Ce folos că îmĭ lăsară avere să moştenesc,
Dacă nu mĕ şi 'nvĕţară cum să nu o prăpădesc ?
Nu se alese nicĭ praful cum nu s'a ales de eĭ,
Si nicĭ covrig de pomană dintr'ânsa nu le dedeĭ !
Pe alţĭ 'ĭ-aŭ bătut folosul pentru streinĭ aŭ muncit,
Iar eŭ ticălosul umblu de toţĭ bătut şi 'nvrăjbit.
Pe când vorbea el acestea îĭ veni un glas din vênt
Si oprinduse d'asupra îĭ ḑise acest cuvênt :

Nerozia din născare
Léc în lume numaĭ are,
E o urîciósă bólă
Ce nu o vindecă şcólă,
N'o tămădue spitalurĭ
Nicĭ o pot ciopli metalurĭ.
Fierul rĕŭ îl bat de giabă,
Nu pot face din el treabă.
Zgura din fier bun se face
Si s'aruncă să se calce.
Celuĭ ce pórtă samarul

Tată 'i este armăsarul,
Se numĕră de neam mare
Dar cinste de catâr are.
Si cel cu minte neródă
Ca salcia nu dă ródă,
Nicĭ el nu se altoesce,
Nicĭ el nu se procopseşte :
Si ale tale cuvinte
Nu că sunt din a ta minte,
Ci 'ţĭ sunt din învĕţătură
De la ceĭ ce te bătură,
Dar n'aĭ gândire adâncă,
S'o să mănâncĭ bătăĭ încă :
Că mintea unde lipsesce
Ciomagul înţelepţesce,
Prostul care căscând gura asupra 'n vênt se uita
Si cu băgare de sémă acestea le asculta,
Intrebă ţicênd, eĭ bine! dar spune mĭ tu cine eşti,
Care aĭ pismă asupră'mĭ şi tot rele îmĭ cobeştĭ ?
Eŭ, îĭ rĕspunse luĭ vêntul ursitórea ta am fost
Care încă din născare te-am ursit ca să fiĭ prost.
De vreme ce, el îĭ ţise, mĕ aĭ la atât amor
Urseşte'mĭ încaĭ şi viaţa şi spune'mĭ când o să mor ?
Astă grije ţise vêntul, pentru tine nu o port,
Că tu cu a ta prostie nu trăescĭ ci viu eştĭ mort.

Sfârşind moş Négu poveste, fie care a 'nceput
Si 'şĭ deteră toţĭ părerea după cum s'au priceput :
O fată ţicea, săracul cât de rĕu ursit a fost !
Alta iar rîdea de dênsul că a fost nerod şi prost ;
Dar moş popa tăe vorba, ţicênd nerod a fost drept,
Dar şi din câţĭ îl bătură n'a fost nicĭ unu înţelept,

Pentru că e o ţicală carĭ unĭĭ altĭĭ o spun,
„Cine să ia cu nerodul este ca şi el nebun ;“
Să vĕ spuiŭ şi eŭ acuma ceea ce s'a întêmplat,
Cu câţĭ va anĭ maĭ nainte chiar aci la noĭ în sat

Povestea luĭ moş Popa

Colea 'n dél o dată era o căscióră
Unde şedea Bunea ş'a sa soţióră :
Eĭ nu avea vite de cât numaĭ o vacă
Si lipsea acum un coşar să'şĭ facă
Unde de o plóe să s'adeposteze
Si la o ninsóre s'aibă să erneze,
Bunea tot-d'a-una dat fiind la muncă
Ca şi toţĭ cu sapa, cu cósa în luncă
N'avea când coşarul să şi'l îngrădéscă,
Dilele de lucru să nu le ştirbéscă,
Nevasta luĭ încă fără să maĭ tacă,
Tot mereŭ ţicêndu'ĭ ca să stea să'şĭ facă,
In cele din urmă şi el se apucă,
Ingrijind nuele şi parĭ să aducă,
Chiamă pe nevastă, cu el sfătueşte
In ce loc să'l facă şi ce fel voesce :
După ce 'mpreună planul îşĭ făcură,
Si unul şi altul cât se pricepură,
După rânduială întinde şi sfóră,
Lungul curmezişul, stât tot îl mĕsóră,
Pe linie dréptă coşarul să'şĭ facă,
Vrênd el la tot satul lucrul luĭ să placă :
Decĭ după ce face o cruce în piept sfântă,
Se apucă îndată parĭ în şir înplântă,
Incepe, îngrădesce, soţia iar ca tóte,
Sta tot împrejuru'ĭ, ajută cât póte,
Dându'ĭ când nuele, când maiul să bată

Dorind ca să'l vaḑă cât mai curând gata,
Dând şi la soróce câte-o săritură
Să 'mpingă tăciunii, să'i facă hertură,
Nu se ḑăboveşte, se întórce îndată,
S'apucă, ajută iar înbărbătată ;
Intr'acest chip Bunea cu ea împreună
După ce 'mpleteşte o bucată bună
Stă şi îşi privesce lucrul de departe,
Işi vede coşarul cam strâmb de o parte,
Nu'mi place, îndată începând să ḑică,
S'apucă cu grabă şi de tot îl strică,
D'al doilea parii mai afund îi bate,
Indreptând pe sfóră părţile strâmbate ;
Femeia lui care avea nerăbdare
Coşarul să 'şi vaḑă isprăvit mai tare,
Vĕḑêndu'l că strică, nepărându'i bine,
Oftă in tăcere supĕrată în sine,
Că pênĕ aci lucrul îi fuse de gébă
Si îşi perdu ḑioa fără a face trébă
Deci, el, fiind prânzul după ce mâncă
Dacă mai lucréḑă o bucată încă,
Cu una cu alta se făcu şi séră
Si aşa de lucru şi ei se lăsară.
Diminéţa ḑioa când se luminéḑă
Bunea vrênd mai bine lucrul sĕu să'şi vaḑă,
Merge îl privesce şi tot îl ocheşte,
Stă în loc se uită, îl mai ocoleşte.
Si iar strâmb vĕḑêndu'l, şi ḑicênd nu'i place,
Se apucă îndată şi iar îl desface,
Iarăşi îndreptéză părţile strâmbate,
Intăresce parii, pene jos le bate
Si începe iarăşi lucrul să'şi urmeze,
Déră cu una şi alta începu se 'nsereḑe :
Nevasta'i de ciudă crăpa fierea 'ntr'ênsa,

Luĭ nicĭ de cum însă nu'ĭ păsa de dênsa,
Nu era el leneş cum o fi să'l facă,
Ci vrea la tot satul coşarul să placă,
In acea ḑi déră după ce lucréḑă
Vr'o treĭ, patru palme şi se inseréḑă,
A treia ḑi iarăşĭ se scólă, se duce,
Işĭ priveşte lucrul ca să se apuce,
Dér nu'ĭ place iară, tot strâmb ĭ se pare,
Iar îl desgrădescu fără supĕrare;
Cum vĕḑu nevasta că iarăşĭ îl strică,
Déră ce facĭ bărbate ? începu să ḑică,
Zĕŭ ! nu'ţĭ eştĭ în fire, orĭ îmĭ pare mie !
C'a strica ş'a face e o nebunie:
Nu mĕ pociŭ pricepe pentru ce pricină
Zicĭ că nu e bine şi îĭ bagĭ tot vină
Din coşar în colo alt ce o să fie ?
N'o să'ĭ ḑică nimenĭ că e colevie,
N'o să'l puiŭ pe mine să mĕ duc la horă,
Ci'n el o să şéḑă o vită, o óră
Lasă'l, isprăveşte'l, nu'l maĭ strica gébă
Să mĕ vĕḑ scăpată să'mĭ caut de trébă.
Bunea mângâind'o, începu să ḑică,
De ce n'aĭ răbdare dragă nevestică ?
Tu'mĭ ajută numaĭ şi 'ncolo dă'mĭ pace,
Stiĭ că tréba bună cu încetul să face,
Tot omul îşĭ are a sa socotélă,
Si eu iar coşarul nu'l voiŭ cu smintélă:
Am capriciŭ că ast-fel să'l fac drept şi bine
Căt să ḑică, bravo, vĕḑêndu'l orĭ cine :
La ast-fel de lucru nu poţĭ s'aibĭ idee,
Tu ştiĭ treaba furciĭ ca orĭ-ce femee;
De aceia dragă lasă-mĕ în pace
Ca să'l fac cu 'ncetul după cum îmĭ place
Ast-fel dér navasta hotărî să tacă,

Lăsându'l în pace cum o vrea să'l facă,
Bunea îl desface, iar îl împletește.
Si 'ntr'o săptămână abia 'l isprăvesce,
Când atunci privindu'l cu plăcere mare,
Din apropiere și din depărtare,
Către a-sa nevastă ţâmbind din mustață,
Draga mea nevastă, ţise cu dulcéță,
Poți acuma ţice, pîntre tot amarul :
Mulțumescu'ți Dómne s'a gătit coșarul.
Dise supĕrată către el nevasta,
Ba eŭ nicĭ o dată nu 'ți-oĭ ţice asta :
Că un coșar ast-fel micșor pentru-o vacă
Unu 'n două ţile putea ca să'l facă,
Iar tu, și eŭ dânduți de ajutor mână
Am pierdut cu dênsul două o săptămână,
Tot găsind pricină, mereŭ al desfcce.
C'aci nu e bine c'acolo nu 'mĭ place.
Draga mea guriță lasă tot necazul,
Dise mângâindu'ĭ cu mâna obrazul,
Ci acum cu mine ţi și tu odată.
Mulțumescu'ți Dómne că coșaru'ĭ gată.
Nevasta rĕspunse iacă n'am plăcere,
Nicĭ voiŭ a 'ți-o ţice, nicĭ nu îmĭ o cere.
Tu nu veĭ, el ţise, că îți ţic cu bine,
Dér și poruncindu'ți n'o s'asculți de mine ?
Ce ? ea îĭ rĕspunse, să'mĭ poruncești mie
Ca să ţic cu sila ? dér ce'ți sunt eŭ ție ?
Să te eĭ cu rĕul ia te cam încércă,
Că de loc atuncea n'o să ţic îmĭ parcă,
N'auţi ! El îĭ ţise, nu voiŭ vorbă multă.
Pênĕ 'ți ţic cu bine de cuvênt ascultă,
Voiŭ acum cu mine ca să ţicĭ 'ndată,
Mulțumescu'ți Dómne că coșaru'ĭ gată,
Eĭ ! ce lucru naibi e acum și asta !

Iacă ba, mĕ, nu voiŭ! rĕspunse nevasta
Veḑĭ tu? el ĭĭ ḑise, arĕtând nuiao;
Da! ea ĭĭ rĕspunse, să te vĕḑ ia iao,
Si te 'ncearcă numaĭ să loveştĭ odată,
Că îţĭ rup obrazul şi 'ţĭ scoţ ochi 'ndată.
Bunea déră, atuncea bunătatea pierde,
Ia o scurtătură de o nuia verde
Si o cam croeşte tărişor pe şale,
Dând şi una în spate şi alta maĭ la vale.
Ea 'ncepu cu ţipăt să'l umple, să'l spele
Cu ocărĭ, blesteme şi alte vorbe rele;
Auḑindu'ĭ glasul sare Stan şi vine,
Cu strigărĭ ḑicêndu'ĭ lasă-o vecine!
Si ca să'ĭ desparţă între eĭ intrase:
Carĭĭ ca nebunĭĭ se încăerase,
Cum poţĭ, Stane ĭĭ ḑise, tu cu semeţia:
Ast-fel fără milă stând să 'ţĭ baţĭ soţia?
Te ştiam cu minte şi cu omenie
Cum putu să 'ţĭ vie astă nebunie?
Să veḑĭ neică Stane, ĭĭ rĕspunse Bunea,
Si să judecĭ dreptul cu înţelepciunea
E o sĕptĕmână de când fac coşarul,
Eŭ vorbindu'ĭ dulce, şi ea cu amarul,
Astă-ḑĭ isprăvindu'l îĭ ḑiseiŭ cu bine,
Aĭ acuma dragă ḑi şi tu cu mine,
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru'ĭ gată,
Si ea nu vru parcă ca când fu jurată?
Iĭ tăe ea vorba şi 'ncepu a'ĭ ḑice,
Nu mĕ supuiŭ mĕ! la a ta caprice,
Tae-mĕ omoară, dă'mĭ măcar ce muncă,
Nu ḑic nicĭ nu sufer tu să'mĭ daĭ poruncă:
Sarĭ tu cu ciomagul să mĕ baţĭ tirane,
Calicule, gâdio, barbare, grobiane:
D'alde asta şi alte câte rele în lume

Le scuipa nevasta din gură cu spume.
Ia tăceţi, Stan ţise, că nu vĕ stă bine,
Vĕ aude lumea şi este ruşine :
Pentr'o bagatelă doĭ soţĭ să se bată
Sunt în vêrstă şi uite n'am vĕţut vr'o data,
Si gâlcéva vóstră 'mĭ e ca o minune,
Pentru care nu ştiŭ ce a vĕ maĭ spune ;
Se sili vecinul a le da lor minte,
Dér era de surda orĭ şi ce cuvinte ;
Si vĕţênd că nimenĭ vorba nu'ĭ ascultă
Iĭ lăsă în cértă, cu mirare multă :
Ajungênd acasă începu să spue
Cum că, vaĭ de hârca unde creirĭ nu e !
Că pricina este uite asta şi-alta,
De aceia Bunea 'şĭ-a bătut nevasta.
Auţind nevasta'ĭ curgerea pricineĭ,
Biet ca o femee părtini vecineĭ,
Si începu să ţică, veţĭ acuma faptă
Fără judecată şi ne înţeléptă !
Rĕŭ şi fără cale a făcut vecinul
Cu bătăĭ să'şĭ verse fierea şi veninul,
Căcĭ aŭ nu ş'acele nisce secĭ caprice
Sóţa el să'şĭ pue şi să va a'ĭ ţice,
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru'ĭ gată,
Si să'ĭ poruncéscă încă, ţi d'odată !
Ce femee este atât nevoiaşă
A'şĭ lăsa bărbatu 'n voia'ĭ să se îngraşe,
Si să fie gata numaĭ haĭ a face
Când iĭ dă poruncă la orĭ cĕ iĭ place ?
Nu ! nu ! prea dreptate a avut Marica
Să se pórte ast-fel, biata vecinică !
Insă eu, Stan ţise, judec din potrivă,
Cum că rĕŭ Marica 'ĭ-a stat în potrivă.
Căcĭ pricinuesce supĕrarea multă

Femea bărbatul când nu'mĭ îl ascultă :
Ci ea trebueşte să'l îndatoreţe
Cu înduplecarea şi să'l respecteţe;
Ha, ha. ha, ea rîse, şi începu a ţice.
Si să'l respecteze? iacă o caprice!
Eŭ ţĕŭ în viaţă nu nvĕţ pe bărbatul,
Să se nărăvéscă el cu respectatul.
— Ce ţicĭ? ea respunse, că ţĕŭ lasă gluma,
Da'şĭ avea eŭ poftă ca să ţicĭ acuma
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru'ĭ gată,
O să'mĭ staĭ în contră să nu ţicĭ o dată?
— Nicĭ de cum, ea ţise, nu'ţĭ strica cuvêntul,
Că nu ţic să vĕţ chiar că rĕstornĭ pământul.
— Nu ţicĭ! Stan ĭĭ ţise, voiŭ să ţicĭ îndată.
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru'ĭ gata.
— Ea privind la dênsul cam cu nepăsare
'I-a rĕspuns luându'ĭ vorba la 'ngânare.
Stan ĭĭ ţise iară, îţĭ maĭ ţic odată
Inţelegĭ cu bine ca să ţicĭ îndată
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru'ĭ gata?
Orĭ aştepţĭ tu încă să maĭ fiĭ rugată?
— Ba, ba! iacă nu voiu ca să ţic acuma;
Tot cu ba rĕspunse, dar lăsă Stan gluma,
Si luând vergiaoa începu să'ĭ care
Una după alta maĭ jos de spinare,
Tocma ca şi bunea, încă şi maĭ bine,
De şi de dênsul rîseră 'ntre sine :
Si alt nu putea cérta lor să o desfacă
De cât arendaşul s'a întêmplat să treacă,
Si auţind gâlcévă, ţipăt chilomane
Incepu să strige. ce este asta Stane?
Stan pe arendaşul cum vĕţu că vine
Aruncă îndată varga de ruşine,
Si la întrebarea'ĭ cinste ca să'ĭ facă,

Povesti pricina, iacă cum şi iacă.
— Arendaşul care sta să o audă,
Fu cu neputinţă a nu'mi zâmbi din buză,
Si împăcaţi lăsându'i a plecat acasă,
Când era şi timpul a prânzi la masă.
Si mergênd pe cale rîsul iar îi vine
De acea întâmplare şi ţicea în sine,
Dómne! ce sunt ţăraniĭ! mult sunt proştĭ în lume!
Eĭ se bat şi în certe, se bat şi în glume:
Cresc ca nişte vite, ast-fel le e traiul,
Crezul lor le este bâta şi vătraiul.
Ajungênd acasă în cuget cu-aceste
Povesti îndată aĭ sale neveste,
Iacă cum cutare şĭ a bătut nevasta,
Apoĭ şi cutare o făcu iar asta,
Că n'aŭ vrut să ţică nicĭ una nicĭ alta,
„Mulţumescu'ţi Dómne că coşaru'ĭ gata:“
Auţind nevasta'ĭ se porni să rîdă,
Cât o apucase s o dóră la rînză.
Stând după aceia şi gândind în sine
Despre întâmplarea a aceĭ pricine,
Voĭ, ea începênd ţise, voĭ bărbaţĭ în lume
Pretindaţĭ şi cereţĭ a vi să da nume
De stăpânĭ femei, capĭ eĭ a vĕ ţice,
Si vreţĭ s'o supuneţĭ l'a vóstră caprice;
Dér greşiţĭ, fiind că stăpânirea vóstră
E 'ntrebuinţată rĕŭ asupra nóstră:
Vreţĭ temeiŭ să aibă, fără osebire,
Maĭ mult prin putere de cât prin iubire;
Si vreţĭ prin urmare ca voinţa nóstră
Să pâşéscă în vreme tot după a vóstră,
La orĭ ce voinţă noĭ la tóte voă,
Iară voĭ bărbaţiĭ la nimica noă;
Nu faceţĭ nevestiĭ nicĭ o părticică,

Nicĭ îĭ ertaţĭ dênşiĭ o greşală mică;
Când din contră iarăşĭ o vedeţĭ virtósă :
O numiţĭ îndată tot capriciósă :
Saŭ că rea o faceţĭ şi îndărătnicită
Când şi ea într'o voe e statornicită;
Un bărbat soţia lesne ş'o robeşte.
Când c'o politeţă la ceva'ĭ vorbeşte,
Vrênd să'mĭ ţicĭ, spre pildă, tu acuma mie
„Dragă Elenuţo! scumpa mea soţie!
Implineşte'mĭ voia, ţi mĕ rog odată,
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru'ĭ gata;“
Eŭ atuncĭ îndată m'aşĭ supune ţie
Si'ţĭ aşĭ face voia prea cu bucurie :
Iar cu poruncélă a'ĭ sta a mĕ pune,
Ca şi Stan séŭ Bunea, nu mĕ voiŭ supune.
Vaĭ! glumeştĭ Lenuţo şi îmĭ ţicĭ acésta ?
Nu glumesc nimica, ţice luĭ nevasta.
Auţind el aste vorbe a'ĭ respunde
Si stând la mirare câte-va secunde,
Ţice, ţĕŭ Lenuţo, tu o orăşană
Poţĭ avea urmare aşa grosolană!
Nobilul tĕŭ suflet te-ar lăsa pe tine
C'acele sătene să te porţĭ cu mine ?
Să probeţĭ contrare la vorbele mele
Ast-fel şi în tocma imitând pe ele?
Dar cum pociu, el ţise, nu că sunt femee
Si le ţiŭ lor parte, să n'aibĭ în idee,
Cum pociŭ să ţic cum că fac bărbaţiĭ bine
Când tratez nevasta orĭ şi cum le vine ?
Eŭ ştiŭ că ea nu e lor o slugă próstă
Ci este ţidită chiar dintr'a lor cóstă,
Care prin urmare e lor o amică
Sau a lor consórtă, nicĭ mare nicĭ mică ;
Si p'amicul ştiŭ că'l rogĭ la vre o trébă,

Nu ţicí poruncindu'ĭ, fă'mí cutare trébă.
— Elenuţo dragă, el ţise iară,
Te-aĭ aprins, eŭ nu voiŭ rĕŭ ca să îţĭ pară,
Nu le scoţĭ acuma însu'mĭ cele ţise,
Ci în capu biblii staŭ acestea scrise;
Că bărbatul este cap mueriĭ sale,
Las de aţĭ maĭ spune cele maĭ la vale,
Cu aste cuvinte ne şi cununarăm,
Si unul cu altul ast-fel ne legarăm;
Alta e soţia şi alta e amicul,
Alta e femeia şi alta iar voinicul:
Ea e ca o membră a soţieĭ sale
Ce o mişcă'n voia'ĭ la dél saŭ la vale,
Trupul pórtă membra, după cum îĭ place,
Si de sine însuşĭ nimica nu face,
Femeia de sine e o barcă séca
Care fără cârmă şi 'n liman se îneacă,
Tu ţicĭ că amicul ne rugat n'ascultă,
Dar şi la acéstă critica'ţĭ e scurtá
Eŭ ştiŭ că amicul cel ce te iubeşte,
Când îĭ propuĭ rugă fórte se mâhneşte
Si în acea oră îl auţĭ că'ţĭ ţice,
Ţi'mĭ şi'mĭ porunceşte, nu ruga amice:
Gata e îndată la orĭ ce s'asculte,
C'amorul nu cere rugĭ şi vorbe multe.
— Nu ştiŭ cu aceste ce vreĭ de la mine!
Ţice Lenuţa aprinsă în sine,
Póte că aĭ poftă ca să'ţĭ fiŭ plecată?
Veţĭ să n'aibĭ în cuget cumva să'ţĭ abată
Cu vre o poruncire la ceva-a me pune,
Că ast-fel la nimica nu mĕ voiŭ supune.
— Care va să ţică Elencuţo dragă,
(Vrea biet arendaş 'n voia'ĭ să o tragă),
Iacă eŭ spre pildă voiŭ avea plăcere

Intr'acéstă oră ca să ḑic voiŭ cere,
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru'ĭ gata,
Tu o să staĭ contră? n'o să ḑicĭ îndată?
— Negreşit, ea ḑice nu mĕ voiŭ supune
Dacă porunc'indu'mĭ cu ton mĕ veĭ pune;
— Iţĭ poruncesc dară ca să ḑicĭ îndată
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru ĭ gata
Fórte rĕŭ îmĭ pare că ast-fel mi-aĭ propus'o,
Că nu voiŭ a ḑice dintr'untâiŭ ţi-am spus'o
Lenuţo ascultă, nu ḑicĭ tu o dată,
Mulţumescu'ţĭ Dómne că coşaru'ĭ gata?
— Aşĭ fi ḑis'o dacă 'mĭ o ḑiceaĭ cu bine,
Dar acum nu ḑic chiar să te rogĭ de mine.
— Eŭ voiŭ să ḑicĭ însă, şi te puiŭ cu sila
Necăjit el ḑise ardicându'şĭ mila,
— Ḑicĭ tu aste vorbe, o întrebă el iară,
Orĭ acum îndată . . . cât p'aci să sară;
Si cu bună sémă făcea eĭ minunea,
A isprăvi scena ca Stan şi ca Bunea,
Dară intră în dată preotul în casă,
Care tot-d'auna îl chema la masă,
Si aflând de la dênşiĭ tótă întâmplarea
Nu se póte spune câtă'ĭ fu mirarea,
Nu atât d'aceia cariĭ se băturĕ,
Pe cât de aceştia ce'n oraş crescurĕ,
Căcĭ eĭ pên'atuncea bine tot trăise
Niscaĭ sfeḑĭ saŭ certe între eĭ n'auḑise;
Mânioşĭ însă în simţire viindu'şĭ
Si comediósa sfada iar spuindu'şĭ
După ce cu ḑêmbet preotu'ĭ împacă
Si vrênd eĭ în glumă ciarta s'o prefacă
S'aŭ pornit să rîḑă cât răsuna casa,
Si aşa le fuse maĭ voiósă masa:
Se legară însă cu făgăduinţă

D'a fi unul şi altul tot la o voinţă,
Cum că nicĭ bărbatul eĭ să'ĭ poruncéscă,
Nicĭ el la cuvêntu'ĭ să se împotrivéscă,
— Povestea luĭ Bunea cu aşa soţie
Se lăţi 'n tot satul din acea moşie,
Muerile tóte s'aŭ pus în pricină,
Pe ea făcênd dréptă şi pe el cu vină,
Si fiind acésta lor ca o 'mprumută
N'a rĕmas nicĭ una de soţ ne bătută
Popa isprăvind povestea, fie care aŭ început,
A vorbi, a'şĭ da părerea după cum s'a priceput,
Toţĭ aŭ rîs dar maĭ cu sémă jupân Iani haţ făcênd
Iĭ fu rîsul şi cu lacrămĭ, more! ce nebunĭĭ! ţicênd,
Nu stiŭ ala arendas ce fel de om ţĕŭ a fost.
Dacă a avut el minte, orĭ dacă a fost un prost,
Si pe nevasta luĭ dacă a fost maĭ bun or alt-fel,
De aţeia niţĭ eŭ nu stiŭ cum sa ţudec pentru el.
To ondi nu stiŭ cum este niţĭ chiar nevasta al meu
C'acolo la ţara'l nostru am fost insurat si eŭ:
Ama omul mult reŭ este dacă nu are năroc,
C'amândoĭ puţintel vreme am trăitu la un loc,
Eram tinar, palicari, cum ţiţe aiţĭ voinic,
Si am făcut o gresală, un rĕŭ mare poţ să ţic,
Care de la stapunire indată cum a aflat
Me cautat sa me spunţur, si cu fuga am scapat!
Am venit aţi 'n Vlahia cu sarica si opinţĭ,
N'am avut, ma ton teonmu, parale macar niţĭ ţinţĭ,
Ama aiţĭ la Vlahia daca este iconom
Prea in puţintica vreme ţineva aţunge om:
Eu intiĭ mam bagat sluga, dar nu asa slugă prost,
La brago-halvaţirie vr'o treĭ, patru anĭ am fost,
Me dat doniţa cu braga si la schindură halva:
Merţam vindem la copiĭ pe uliţĭ la mahala;
Pa urma me dat simbrie maĭ multa la simiţiu,

Si n'am vrut d'aţi 'nainte ca sa maĭ fiŭ bragadiu ;
Am vundut plaţinta calde, pogacĭ, covriţĭ, simit,
Am chistigat si parale si maĭ bine am trait :
Che plaţinta, bogaţĭ reţe ţe sa vindem nu puteam
Tot le arunca stapunu si noi sluḑile muncam ;
Avem o spalatorésa batruna la mahala
Care numaĭ pe furdale de plaţinţa me spala,
De si avem punga mare dar nu dam la ea un ban,
Sa mulţume sa fac roche numa o dată pa an
Dac'am vaḑut ca la mode nu me ţere niţĭ de cum
Am luvato ca nevasta care am si acum.
Si asfi vrut de mult cu dinsa same cunun,
Dar are pre minte prosta si nu este de neam bun :
Daca ḑic amar la dulţe, ḑiţe si ea tot amar,
Dacă ḑic frig la caldura, ḑiţe si ea iar;
Of! ţe necaḑ ḑou atunţe! pareă me vine sa mor!
Che eu am gusto sa fie nevasta-a meŭ simţitor.
O fată maĭ bătrânică din şeḑătóre d'aci
Cam făcu pe jupân Iani în gânduri a se adânci,
Ḑicêndu'ĭ, ba jupân Iani ferice de dumnéta,
Că aĭ ast-fel de femeie, ş'alta nicĭ nu maĭ căta
Căcĭ d'avea şi arendaşul cel d'atuncĭ la ăstuĭ sat
Ast-fel de ne simţitóre cu ea nu s'ar fi certat,
Nicĭ nu era să se facă de poveste amêndoi,
Ca să'ĭ rîḑă bunióră, cum rîdem de ei şi noi,
Ci era să ḑică 'ndată ea cuvêntu'ĭ bucuros,
Făr'a judeca de este strâmb, neted or nodoros ;
De aceia nu te plânge, d'o fi próstă cum ḑiseşi.
De vreĭ ca pe dobitocul cum 'ţĭ place s'o sucesti :
Iar de 'ţĭ place simţitóre, ca să nu ḑică cum ḑici
Ploă, ploă, ninge, ninge, tocma ca copiiĭ mici,
Poţĭ lua, dar ea nu este piatră copăcel sau pom.
Trebuĭ să gandeştĭ în sineţĭ cum că şi ea este om,
Si după cum are omul óre care slăbicium

Are şi p'ale sale, (cam pântre înţelepciuní);
Si iar, cum sunt femeĭ próste şi bărbaţĭ pot fi iar proştĭ,
Ḑic adică numaĭ dumnéta poţĭ să'ĭ cunoştĭ;
Si o femee simţitóre d'o lua un nătărĕŭ,
Or un simţitor o próstă, nu póte fi alt maĭ rĕŭ :
Iar de o fi unul şi altul, amândoĭ nesimţitorĭ,
Se lovesc la duh la minte şi trăesc ca frăţiorĭ :
Dacă amândoĭ sunt iarăşĭ ḑănaticĭ, năbădăioşĭ
Se bat apoĭ ca nebunii şi trăesc tot mânioşĭ,
Ba şi de multe orĭ încă în piḑmă când se apuc
Fac câte o năsdrăvănie vrednică de balamuc,
După cum se povesteşte doĭ inşĭ d'acest fel,
Indărătnicĭ unul şi altul şi nevasta luĭ şi el,
Care creḑ că toţĭ o ştie, dar nu strică să o spuiŭ,
Si altul d'o ştie maĭ bine în pricină nu mĕ puiŭ :

— —

Povestea Feti I-iŭ.

Unul vrênd să se însóre
Nicĭ o fată nu'ĭ plăcea
Si din sat în sat la hore
Să'şĭ alégă se ducea:
Că el nu căta mintósă,
Nicĭ de alt nu cerceta,
Ci cu ḑestre şi frumósă
Să'şĭ alégă căuta :
Uniĭ ast-fel se însóră,
După cum şi toţĭ vedeţĭ,
Numaĭ pentru ḑestrişóră
Si numaĭ pentru frumuseţĭ :
Ast-fel dar şi acel june
Tot umblând din sat în sat,
După a sa înţelepciune

Si nevasta 'şĭ-a luat,
Décă o duse a casă
Puseră a doua ḑi
Lapte covăsit la masă
Si aŭ şeḑut a prânḑi :
Bărbatul eĭ într aceste
Dise dragă veḑĭ la noĭ
Laptele ce galben este ?
Nu e alb ca pe la voĭ.
Ce fel ? ĭĭ ḑise nevasta,
Uită-te acuma, na !
Veĭ un lapte negru c'asta
Cu alb a'l aseměna !
Nu ḑic alb, el răspunse,
Ci e galben, orĭ nu creḑĭ ?
Dise ea cu buze unse,
Ba e negru cum îl veḑĭ.
Di nevastă, el iar ḑise,
Di după cuvêntul meŭ !
Dise ea cu fălcĭ deschise,
Ba să ḑicĭ tu cum ḑic eŭ !
Eĭ nevastă nu e bine,
Dise el cam îndârjit,
Răŭ mĕ inţeleg cu tine,
Si-o să fiŭ tot necăjit,
Scólă să te duc acasă
De acuma la părinţĭ,
Décă tu la întêia masă
Ascuţişĭ asupra'mĭ dinţĭ :
Dér te întreb ş'aci la pórtă,
Dicĭ după cuvêntul meŭ ?
Ba ! ḑise nu ḑic nicĭ mórtă,
Tu ḑi după cum ḑic eŭ.
Decĭ décă plecă cu dênsa,

Dicĭ fa ? iar o 'ntreba,
Insă da ! n'a scos dintr'ânsa
De cât numaĭ, ba mĕ ! ba !
Când ajunse pe o vale
Cu nevasta după el
A vĕḑut o cloşcă în cale
După ea cu'n bobocel,
Uite, ḑise el, o raţă
Cum rîcâe prin gunoiu !
— Ce fel ? ea rĕspunse, raţă,
Nu veḑĭ tu că e răţoiŭ ?
El îĭ ḑise, şi ea iară,
— Ba e raţă,—ba răţoiŭ :
Ast-fel tot ḑicênd plecară
Si aŭ trecut acel ḑăvoiŭ ;
D'acolo într'o livede
Amândoĭ dac'aŭ sosit,
Aruncând el ochiĭ vede
Locul care s'a cosit,
Si a ḑis, ce frumos e rasă
Astă livede de fên !
Parcă e cu briciul trasă,
Bravo ! meşteraş român !
Ba cu foarfecĭ este tunsă,
Nu veḑĭ ? îĭ rĕspunse ea,
Si 'ncă nicĭ nu e pătrunsă,
Cum sciŭ eŭ că trebuia.
Ba e rasă, el iar ḑise,
Ea ba tunsă, a rĕspuns,
Pênĕ când el se aprinse
Si la cértă a ajuns ;
— Ba e tunsă, — ba e rasă,
Unul şi altul tot ḑicênd,
Ea nu va, el nu să lasă,

Si în calea lor mergênd,
Déc'ajung la un rîu mare
Iar la vorbă se înnod,
—Rasă, —tunsă, se cert tare
Tocma în mijloc pe pod :
El pe loc luând o légă
Pe sub supţiorĭ c'un brâŭ,
Si 'ĭ ţise, ţicĭ rasă d aşă ?
Orĭ te-arunc aicĭ în rîu.
Si ne vrênd ea, el o lasă
Ş'o cufundă pênĕ în gât
Dicênd, ţicĭ tu că e rasă
Orĭ te înec numaĭ de cât ?
Tunsă, iar dacă'ĭ rĕspunde,
Ţise el ia să o 'ncerc,
Si lăsând să se cufunde,
– Ţi fa rasă că te înec.
Ea fiind şi cufundată,
Nicĭ de cum nu s'a supus
Ci cu mâna ardicată
Forfica din deşte în sus,
Arĕtând că tunsă este,
Cum a ţis şi dintr'un-tĕ.u,
Si aşa el nicĭ cu-aceste
N'o scóse la căpătâiu.
Mo-o-re ! a ţis chir Eni, aste când le auţi,
Si bărbatul si nevasta, doui nerozĭ au fost si eĭ ţi :
El a ţis la lapte galben, ea în negru la schimbat,
El a ţis la closca raţa, ea raţoĭ a botezat,
El a ţis livade rasa, iar ea tunsă, a rĕspuns,
Si din nerozia mica la mai mare a azuns.
N'au fost neroţĭ jupân lani, ţise alta către el,
Ci 'ndărătnicĭ unul ş'altul, nerozia e alt-feĭ,
Că nerodul şi cu prostul amândoĭ se cam rudesc,

Si încă şi de nebunul nu se prea deosibesc:
Un nerod ce are'n gură, tot aceea şi'n ascuns,
Il întrebĭ să'ţĭ spue una, el de alta'ţĭ dă respuns,
După cum se şi băsneşte pentru un nerod de mult;.
--Ah! me rog, ţise chir Iani, spune s'asta să ascult..
Fata după ce spre cinste îĭ făcu un compliment,.
Incepu să povestéscă ca un ritor elocvent:

Povestea Fetiĭ a 2-a.

Umblând la ţéră prin sate óre-care negustor
De grâŭ, de orz şi de alte bucate cumpĕrător,
Când vru să trécă o apă întâlni aci pe pod
Pe un ce se întâmplase să fie cam prost, nerod;
Negustorul vrênd să afle de la el câte ceva
Se opri aci în cale şi'ncepu a'l întreba:
De unde viĭ măĭ creştine? el, ea din sat de la noĭ,
Il întrebă negustorul, din care sat de la voĭ?
El începu să'ĭ arate cu mâna către un deal,
Ecă d'acolo, ţicêndu'ĭ, tocma pe supt acel mal.
Bine, negustorul ţise, dar ce sat este nu ştiŭ.
Satul nostru, el respunse, şi eŭ de acolo viŭ.
Nu aşa mĕ! ér îĭ ţise, ci te'ntreb că acel sat
Pe a cuĭ moşie este, şi cum este botezat?
Moşiile, el răspunse, nu ştiĭ că sunt boereştĭ?
E a coconuluĭ nostru ce şade la Bucureştĭ?
Er satu'l botéză Popa ca şi pe la alte părţĭ
Cu apă'ntr'o căldăruşe, cum îĭ scrie luĭ în cărţĭ.
Negustorul lung privindu'l, peste tot cum o fi fost,
Ţise or că e păcală, or că e un nerod prost!
Şi urmă cu întrebarea, despre sat vorba lăsând,
Dar cum te chiamă pe tine? îĭ răspunse el ţicênd,.
Mĕ chiamă ca pe or care, vin'o încócĭ or vin'aci!

Negustorul ca de Naïba începu a se cruci,
Déră cu chemarea 'mpreună negustorul iar urmă :
Cum te strigă ? el răspunse mĕ strigă vino! u ! mĕ!
Negustorul de acéstă bufonărie rĕdĕnd
Si vorba de cum îl chémă la o parte ear lăsând,
Iĭ ḑise, dar ce bucate se fac acolo la voĭ ?
Maĭ mult terciŭ cu mămăligă, ḑise el, mâncăm la noĭ.
Negustorul ear vĕḑêndu'l că'ĭ ea vorba în alt fel
Se mira cum să'l întrebe să se'nţelégă cu el,
Nu'ntreb de bucate fierte, negustorul ḑise ear.
Apoĭ, iĭ răspunse prostul, de care bucate dar ?
Te'ntreb, negustorul ḑise, s'a făcut la voĭ, Orz, Grâu ?
S'a făcut, da ! el răspunse, uïte'nalt până la brâŭ.
— Nu te'ntreb de înnăiţime, nu strâng pae pentru boĭ,
Ci voiŭ să ştiŭ ce fel este bobul Orḑuluĭ la voĭ ?
— Să'ţĭ spuiŭ dacă nu ştiĭ, ḑise, Orḑul este lunguleţ
Cu o cóje cam gălbue şi înţépă în vêrfuleţ,
Bine, ḑise negustorul, ştiu că colţiĭ luĭ ţepĭ aŭ,
Dar spune'mĭ ce fel să vinde ? că voesc şi eŭ să eau.
Iĭ răspunse ear nerodul, nu ştiĭ dumneata ce fel ?
Unul dă Grâul or Orzul ş'altul dă banĭ pentru el.
Negustorul ş'astă vorbă vĕḑênd că'ĭ o înfundă,
Nu mĕ'nţeleseşĭ, iĭ ḑise, eŭ te'ntreb că cum se dă.
Nicĭ asta n'o ştiĭ, răspunse, ascultă-mĕ eŭ să'ţĭ spuiŭ :
Eaŭ baniţa or găléta şi pân'o vârfuesc puiŭ,
Apoĭ cu códa lopeţiĭ o raz şi o torn în sac,
Pe urmă érăşĭ o umplu şi asemenea tot fac.
Eŭ nu te'ntreb aşa, ḑise negustorul către el.
Ear nerodul întrebându'l iĭ răspunse, dar ce fel ?
—Cu ce preţ te'ntreb îl vinde ? chila, baniţa câţĭ leĭ ?
—Cum te învoeştĭ cu preţul şi câţĭ daĭ atâta eĭ.
Lăsând şi acéstă vorbă negustorul supărat
Il intrebă déră ca tine maĭ sunt colo în sat ?
U! U! nerodul răspunse, este nea Muşat, nea Stan,

Cârstea, Neagu, Voicu, Florea, Soare, nea Bran, nea Coman.
Destul, ḑise negustorul şi iar la maĭ întrebat,
Déră cine e maĭ mare de cât toţĭ la voĭ în sat?
Nea Chiţu este, el se ḑise că e maĭ mare de cât toţĭ,
E atât lung cât la umăr s'ajungĭ cu mâna nu poţĭ.
Nu te întreb aşa, ĭĭ ḑise. D'apoĭ cum? 'lu întrebat,
Eŭ ĭţĭ ḑic că voiŭ pe cine ascultaţĭ aci în sat?
Ascultăm, el ĭĭ rĕspunse, pe lăutarul moş Bran,
Că, când începe să cânte tot satul ĭĭ stă divan.
—Nu ḑic aşa măĭ creştine, of, 'mĭ-e silă să'l ascult!
Ci de cine aveţĭ frică voĭ aci în sat maĭ mult?
—Aoleŭ! de Taurul Popiĭ frică groḑavă ce-avem!
Când vine de la păşune fugim de el cât putem,
C'atât înfricoşat este de gândeştĭ că e turbat,
Când începe să mugéscă sperie toţĭ copii în sat.
Mĕ! tu, negustorul ḑise, ce namilă de om eştĭ?
O Dómne! el ĭĭ rĕspunse, ce mĕ'ntrebĭ când mĕ priveştĭ?
Iacă om ca tótă lumea, cu cap, cu ochĭ, gură, nas,
Cu trup, cu mâĭnĭ, cu picióre, mişc, umblu ca toţĭ cu pas.
Negustorul ḑise în sine, da! eştĭ ca fie ce om,
Dér minţĭ şi simţirĭ la tine cât la piatră şi la pom!
Apoĭ îl întrebă iarăşĭ, déră în sat aveţĭ dogar?
Se gândi puţin nerodul şi răspunse, avem dar.
Dute, negustorul ḑise, na cincĭ parale să'ĭ daĭ
Ca să'ţĭ maĭ pue o dógă ce'ţĭ lipseşte şi n'o aĭ.
Chir Iani ce căsca gura la copila ascultând,
Asta a fost un păcală, ḑise el cu glas rîḑând.
N'a fost păcală chir Iani, ḑise altă fată iar,
Ci un prostănăŭ prea mare, vită vorbitóre chiar;
Eŭ să'ţĭ spuiŭ de un păcală, care trébă când n'avea,
Numaĭ de secăturele tot-d'auna se ţinea
Să lăsăm pe cele multe şi de una să vorbim,
Că până mâĭne pe tóte de spus nu le isprăvim:

Povestea Fetii a 3-a.

Ast păcală déră când vru să se 'nsóre
S'a ales o fată dintre prostişóre,
Stiind el prea bine că o mai deştéptă
Cerea şi purtareaĭ să fie 'nţeléptă,
Insă luĭ din contră îĭ plăcea în lume
Tot să păcălésca şi să'şĭ facă glume;
Asta dér nevastă prea fiind neródă,
Tótă'ĭ vorba, fapta n'avea cap nicĭ códă:
De prostia'ĭ însĕ el n'avea nas mare,
O lăsase în voiaĭ, fără vr'o mustrare:
Ci'ĭ era necazul că'ĭ plăcea rachiul
Si cunĭ prea adesea îĭ scurgea buriul.
Decĭ trăind cu dênsa, într'o ḑi ce'ĭ vine,
Ne avênd de lucru, ḑise întru sine:
„Ia să'ncerc pe prósta voiŭ a mĕ preface
Mort lungit în casă, să o vĕḑ ce face!"
Si 'ncepu să geamă ca bolnav pe perne
Strigă: „mor nevastă!" şi ca mort s'aşterne.
In felul acesta, ea lungit vĕḑêndu'l,
Si fără indoială de ne viŭ creḑêndu'l:
Fără să maĭ plângă séŭ să suspineze:
Puse 'ndată masa să se ospeteze:
Si pentr'o maĭ bună poftă de mâncare
Trebuia să guste rachiul de tare:
Buriaşul însă cel cu tiscovină,
Care tot-d'auna o făcea cu vină,
Era pus de dĕnsul sus p'o policióră.
Supt care acuma s'a 'ntâmplat să ,nóră;
Ea fără s'aducă alt-ceva să pue
Tocma peste burta mortuluĭ să sue,
Ca să 'ntinḑă mâna să ia buriaşul,
Pentru răposatul să bea aldămaşul:

Déră cum sta pe dênsul, el de greutate'ĭ
Sloboḑi îndată un geamăt în spate'ĭ:
Ea dând jos buriul, ḑise cu mirare:
„Vaĭ! şi mortul are păs de rĕsuflare!“
Dupĕ ce dér scóse cepşorul şi supse
Si la locu'ĭ iarăşĭ când luă şi 'l puse,
Trebuind cepşorul să'l înţepenéscă
S'apucat de capu'ĭ să dea, să'l isbéscă,
Dând şi, „na! (ḑicêndu-ĭ) şi maĭ na o détă,
Că orĭ-care faptă are şi rĕsplată:
Ast-fel daĭ în mine să nu béu dintr'ânsul,
Si de beam vr'odată îl plătém cu plânsul;
Dér şi eŭ acuma 'n loc de plâns şi clopot
O să'ţĭ cânt o horă ş'o să'ţĭ trag un tropot,
Ast-fel décă ḑise începu să danţe
Si aceste vorbe cu glas să înalţe:

Aolică, aoleŭ!
Scólă bărbăţelul meŭ,
Scólă să jucăm un joc
Si te culcă iar la loc;
Scólă-mite bărbăţel,
Vino să jucăm niţel,
Scólă de maĭ sărĭ hop, hop
Si te culcă să te 'ngrop.

Bărbatu'ĭ l'aceste şi la alte multe
Trebuia să tacă şi să le asculte:
Si hotărî 'n sine cât de mult să tacă
Ca să vadă încă ce o să maĭ facă;
Fiind că ea prósta 'n felul ce'l vĕḑuse,
Fără îndoială de mort îl creḑuse.
Decĭ viind vecinĭĭ şi rude de aprópe
Aŭ chemat pe popa ca să'l şi îngrópe:
Tóte fiind gata mortul ardicară,
Rude şi nevastă dupĕ el plecară,

Si ca o soţie trebuind să plângă
Se legăna 'n cale şi 'n drépta şi 'n stânga,
Cu ţipet de jale ca să 'ngâne plânsul,
D'alde aste vorbe strigă dupĕ dênsul :

Bărbăţelul meŭ iubit !
De a séră aĭ murit,
Of şi nu pociŭ să te uĭt
Si la altul să mĕ uĭt !

El acum ca mortul ca să nu'l îngrópe
Aşteptă când fuse de un gard aprópe,
S'acı la'ndemână un par bun cum vede,
Din cosciug la dênsul mâĭnile repede,
Si din loc smulgându'l la nevasta sare,
Inspăĭmântă 'ndată pe mic şi pe mare :
Toţĭ petrecĕtoriĭ se împrăştiază
Si ca prinşĭ de friguriĭ se înfioréză.
O pornesc la fugă ca o vijelie,
Care spre pădure care spre câmpie :
Uniĭ iar d'alăturĭ sar într'o ogradă,
Alţii să împiedic jos să fac grămadă :
Nu ştiŭ ce să ţică strig aoleo dracul !
Aoleo ne înghite de viĭ vârcolacul !
Iar nevasta'ĭ dete fuga drept acasă,
Ca o potirniche cu pâşire désă :
Mortul iar în urmă'ĭ în mână cu parul
O mână în fugă ca vita văcarul :
Ea fugea de frică şi ţipa cu plânsul,
El râdea (gonind'o) înnecat într'ânsul ;
Dér cu astă faptă, bietul rĕposatul,
Ardică de spaĭmă asupra'şĭ tot satul,
Vârcolac creḑêndu'l pe loc alergară
Cu prăjinĭ, cu lemne toţĭ se înarmară,
Si sărind asupră'ĭ în grab cu iuţime
Dând îl omorâră cu mare cruḑime :

Si aşa păcală prin multele'ĭ glume
S'a pierdut viaţa şi s a dus din lume.
Decĭ acum ca mortul mergênd sĕ'l îngrópe
Când era să trécă iar de gard aprópe
Incepu nevasta'ĭ a striga în glas mare,
„Duceţi'l de gardurĭ maĭ îndepărtare,
C'apoĭ iar cu mâna de vr'un par se 'ncurcă
S'o să aveţĭ iarăşi cu dênsul de furcă."
Popa care sta de faţă şi acestea asculta
Incepu o'nvĕţătură între eĭ a cuvênta ;
Aţĭ vĕḑut acum, le ḑise, glumele în lume ce fac ?
Iată cum îĭ fuse mórtea ticălosuluĭ sărac :
Auḑirăţĭ şi prostia acelor omorâtorĭ,
Carĭ 'n lucrurĭ mincinóse şi 'n scorniriĭ sunt creḑĕtorĭ ?
Ast-fel de credinţĭ deşarte la sătenĭ tot se găsesc,
Născocite tot de babe din îndemn diavolesc ;
De acelea ce la muncă nu pot merge la câmpiĭ,
Si le lasă a păḑi casa şi să vaḑă de copiĭ :
Ele ca să odihnéscă sperie pe pruncĭĭ micĭ,
Să tacă, că 'ĭ mănâncă vârcolacĭĭ séŭ pricolicĭĭ (1).
Alte dăţĭ iar cu murgila (2) îĭ sperie ast-fel tot,
Miaza nópte séŭ ḑorila (3) şi cu alte câte scot :
Si cu ast-fel de nimicurĭ pe copiĭ spăimântând,
Bagă 'n inima lor frică, cresc de tóte tremurând :
Maĭ cu sémă când e nópte şi 'n afară când se duc,
Insuşĭ chiar din a lor umbră îşĭ închipuesc năluc,
Se înfiorez d'o bróscă, fug d'un liliac ţipând,
Mulţĭ cad şi 'n alte bóle, sângele în eĭ 'ngheţând ;
Alţiĭ pân' la bătrâneţe cred în aste lucrurĭ secĭ

(1) Vârcolac, séŭ svârcolac, râma se svârcoleşte: asemenea şi pricoliciŭ séŭ pricoriciŭ, fluturele se prigoreşte la lumînare. Precum şi strigoiŭ, pasărĭ de care strigă nóptea şi ei.

(2) Murgila, murgu seri.

(3) Miază nópte. adică miezul nopţiĭ, iar zorila, răvĕrsatul zorilor: din care nicĭ una nu vatămă pe cineva.

Si li se'nfurnică pielea când aud de ele 'n veci :
Ba atât temeiŭ pun încă cât şi p'alţiĭ bagă 'n friciĭ
Si din ce ştiŭ nu'ĭ poţĭ scóte miĭ de vorbe să le ḑiciĭ ;
Ast-fel cred eĭ că şi mortul vârcolac s'ar fi făcênd
Si viind nóptea la inimĭ de ómenĭ ar fi mâncând :
Pentru care fără frică fără cuget de păcat,
S'aŭ pornit nelegiuiţĭ ş'aŭ ucis p'acel bărbat ;
Nu fiţĭ dér şi voĭ ca dênşiĭ proştĭ creḑătorĭ de minciunĭ
Că sunt tóte tot nimicurĭ, flécurĭ şi deşertăciunĭ.
Ḑĕŭ părinte, ḑise Iani, me dat buni 'nvaţaturĭ
Che si la ţara al nostru crede lasta secaturĭ ;
Chind am fost ĭo mic o déta am vĕḑut pe un batrun
Care speriat d'o brósca treĭ orĭ a scuĭpat in sun :
Si la noĭ stiĭ, sunt pieptare tot cu multţĭ nasturĭ séŭ bumb,
De arzint si de matase dér la sarac si de blumb,
Chind a froit el caĭmenu ca să scuĭpe în sun speriat!
S'a caznit un ţas atunţe pina chind s'a deschiat.
Ama asta tot ţaraniĭ crede maĭ mult, cum aĭ ḑis,
Ca si cariĭ pe pacala aŭ sarit si la uţis.
Eŭ voesc sa multţumesc la fata care a spus,
Che pentru ınveţatura prilez de vorb'a adus :
Voĭ sa cumpar una flore chind me duc la Bucurestĭ,
Cheltuesc un firfirica pentru una sa povestĭ.
Dar pentru noĭ jupân Iani, cele-l-alte aŭ răspuns,
La atât poveştĭ o flóre ştiĭ că nu e de ajuns,
Că şi noĭ îţĭ povestirăm lucrurĭ care 'ţĭ-a plăcut
Si de tóte cum vĕḑurăm prea mult haz aĭ şi făcut.
E haĭde, el le răspunse, voĭ sa cumpar inca doĭ.
Fiind ca spus chite una poveste frumos si voĭ.
Ia'mĭ şi mie jupân Iani, ḑise alta către el,
Să'ţĭ spuiŭ şi eŭ o poveste frumósă în acelas fel.
Ama pre mult tirḑiu este, chir Iani îĭ ḑise eĭ,
Spune dar, reŭ sa nu para, si tu un flóre sa eĭ.
Fata pentru mulţămire plecăciune îĭ făcu,

Povestea Fetiĭ a 4-a.

Si următórea poveste într'acest chip o începu :
Un bătrân odată'mĭ spuse ceea ce s'a întâmplat,
Si cu ochiĭ sĕĭ vĕḑuse chiar aci la dânsu'n sat ;
O fată la noĭ, el ḑise, l'al doă-ḑecilea an
Luă soţ cu cununie pe unul anume Stan :
Si pre cum ştim fie-care, doĭ inşĭ întâiŭ când se eau,
Işĭ vorbesc tot cu sfială, cinste cu ruşine'şĭ daŭ,
Apoĭ după ce maĭ trece prind îndrăznélă la gurĭ,
Vorbesc şi rele şi bune, la cuvinte n'aŭ măsurĭ ;
Ca sita până e nouă o pun în cuiŭ, o cinstesc,
Ear când se maĭ învecheşte, şi pe supt pat o trântesc,
Aşa ş'între casnicĭ traiul nu'ncepe a se suci
Până când se face dără, apoĭ ţine-te d'aci ;
Stan era un tânăr d'aea, care traiul îĭ plăcea,
Când cu unul, când cu altul s'aduna şi petrecea :
Părinţiĭ eĭ îĭ ḑisese să ea unul maĭ trecut,
Dar ea vru să fie tânăr, şi luă cum 'ĭ-a plăcut ;
Aşa dar Stan, cum ḑiserăm, după ce chefu'şĭ făcea,
Cât de întârḑiat nóptea la casa luĭ se 'ntorcea ;
Nevasta luĭ tot-dauna la 'ntrebărĭ îl apuca,
Si cu tot felul de vorbe îl certa şi'l judeca :
El earăşĭ, ne suferindu'ĭ, o lua, o'ncăera,
Si astfel în tótă vremea de el bătută era ;
Eŭ care (ḑicea bătrânul) aproape de eĭ şedeam,
In casa lor şi în curte or ce sĕ făcea vedeam :
O auḑeam totdauna bocinduse şi plângênd,
Si tot ca d'alde acestea din gura eĭ înşirând :

Arḑăl focul bărbat,
Cum mĕ bate turbat !
Mĕ pisézĕ ca măr,
Si mĕ smulge de păr !
Mĕ loveşte, dă în mine

Or cu ce în mînă'ĭ vine,
Gata stă la tótă vorba
Sĕ mĕ bată cu cociorba:
De'mĭ răspunz vr'un smar
Mĕ ucide cu par,
Or asvêrlă cu lemn
Si'mĭ face pe trup semn;
N'am să'ĭ ḑic să'ĭ judec vina
Mĕ izbeşte cu prăjina,
Or apucă or ce vede
Si asupra mea repede.
De trânteli mii pe jos
Zdravĕn n'am nicĭ un os,
Cap, picior, mână, cot,
Vĕnătă's peste tot,
Arḑăl focul măritişul,
Prăpădis'ar şi fetişul,
Că nicĭ una bine n'are,
Amêndoă sunt amare:
Of! mórtea strḑig cu glas,
Ca să vie 'ntrăst cés,
Sĕ mĕ ea, or pe el,
Sĕ mĕ scape ntr'un fel.
Ascultând aceste vorbe îndărjitul eĭ bărbat
Si auḑindu'ĭ blestemul asupra eĭ s'a turbat,
Sare érăşĭ o maĭ bate, judecând'o necăjit,
Ḑicându'ĭ, na, şi na érăşĭ satură-te de vrăjit:
Apoĭ făcênd'o scăpată, ea dupĕ casă s'a dus,
Si din piept ear cu suspinu'ĭ asfel să plângă s'a pus:
Aoleŭ mĕ-mĕ doare spata!
Că m'a bătut cu lopa-pata,
Sufleţelul cât colea.
Aoleŭ mĕ-mĕ doare gâtul!

Că m'a bătut rău urâtul,
Sufleţelul cât colea.
Aoleŭ mĕ-mĕ doare mâna!
Că m'a bătut cu pră-prăjina,
Sufleţelul cât colea.
Aoleu mĭa-mĭa frânt piciorul!
Că m'a bătut cu to-toporul,
Sufleţelul cât colea.
Aoleŭ mĭ-a-mĭ-a seact şoldul!
C'a dat în mine cu-cu boldul,
Şufleţelul cât colea.
Aoleŭ mĕ-mĕ doare cotul!
C'a dat cu lemnul ne-netotul,
Sufleţelul cât colea.

Pân'aci după ce plânse, începu a se'nchina
Si a blestema de parcă vĕdduhul se clătina,
Bărbatul eĭ cum aude alérgă érăşĭ la ea.
Apucă ş'o bate érăşĭ în legea luĭ cum ştia.
Nevasta însă 'ntr'acestea se jură pe Dumneḑeŭ,
Ḑicênd d'eĭ muri bărbate, şi cum-va d'oĭ trăi eu,
Să ştiĭ că'n ceasul acela ce te voiŭ băga în pământ
In loc de plâns cu un cântec, o să'ţĭ joc peste mormênt.
Deci nu trecu multă vreme, blestemu'ĭ s'a auḑit,
Si căḑênd el la o boală a ḑăcut şi a murit;
Nevasta acum de dênsul vĕḑêndu-se c'a scăpat,
Cu lácrămĭ de bucurie l'a dus şi l'a îngropat:
Apoĭ ca să'şĭ împlinéscă straşnicul eĭ jurământ,
Cântă urmĕtoarea horă şi ii jucă pe mormênt

Icĭ e ţĭrână icĭ glot,
Icĭ e bărbăţelul mort,
Ici e tocma unde joc,
Dragostea mea cea cu foc.
Icĭ dórme cu mâinĭ la piept,
Si o să joc să mi'l deştept:

Dér de cât l'oĭ deştepta.
Voiŭ juca şi voiŭ cânta:
Dormĭ, dormĭ bărbăţelul meu
Erte-mi-te Dumneţeŭ ;
Dormĭ, dormirăĭ somnul lung,
Că câte am tras'mĭ ajung.

Toţĭ, de prea multă'ĭ iubire, a înnebunit ţicea,
S'a perdut simţirea, mintea şi nu ştie ce făcea.
Dupĕ ce cântă ea însă şi jucă, precum am spus,
O luară cele-l-alte şi la casa eĭ s'a dus:
Mângâind'o şi ţicêndu'ĭ a nu se prea întrista,
Că e încă tinerică şi se poate mărita:
Care şi fără ţăbavă o şi puse asta în gând,
Cu vederea când pe unul, când pe altul alergênd;

Căcĭ,

Rar din femeĭ vĕduvite
Să nu prea să se mărite ;
Rar şi om să se'nsóre
Când nevasta luĭ îĭ móre ;
Or cum trăit şi trăită
Se însor şi se mărită;
Ceia ce au trăit bine
Fără soţie nu l'e bine,
De întristare şi de jale
Hotărăsc, găsesc cu cale
Fără să maĭ ţăbovéscă
Iar să se căsătoréscă.
Socotind că 'n loc vor pune
Tot ast-fel de buni sau bune.
Ceĭ ce au trăit rĕu iară,
Se bucură că scăpară,
Umblu, caut sĭ găséscă
Iar sĭ se căsătorésca:

Alege pênĕ culege
Iar în lanţurĭ să se lege,
Si în loc alţĭ orĭ alte pune
De maĭ bunĭ saŭ de maĭ bune
Dér la orĭ ce urm'alege,
La 'nceput nu să 'nţelege.
Aşa şi astă nevastă câte a tras le uită,
Işĭ găsi hârbul capacul, şi iarăşĭ se mărită:
Care bărbat nu să ştie bun saŭ rĕŭ de s'a întêmplat,
De cât ea începu să plângă după întêiul eĭ bărbat,

Ţicênd:

Aoleŭ şi vaĭ de mine!
Ce făcuiŭ nu făcuiŭ bine,
N'a fost cum gândém să'mĭ fie
Am intrat în foc de vie;
Cel d'ântêiŭ tot maĭ bun fuse
Dér mórtea în mormênt 'mĭ-'l puse,
Că 'l certam să stea acasă,
Iar acest nu va să iasă:
Il certam şi de ce'mĭ tace,
Iar ăst' mereŭ gură face:
Stă tot de mĕ cicăleşte
Ca 'n şurupurĭ mĕ suceşte
Inima în mine crapă,
Că mĕ fierbe fără apă:
Un cuvênt bun nu'mĭ vorbeşte,
Ci mereŭ mĕ ciocăneşte,
Ca gheonoia copaciul
Si năcovala covaciul
Of cel bun mi'l luă sfântul!
De mi'l mănâncă pământul,
Si îmĭ dete pe îndrăcitul.
Pe turbatul şi sucitul.

Avênd ea mai multe ţile şi p'acela l'a 'ngropat,
Si se bucură in sine că şi de el a scăpat:
Apoi luă şi pe alt dér nici acesta nu'i plăcea,
Asemenea şi de dênsul tot plângea şi se bocea:
Pe cel dintâiŭ bărbat iarăşi de mai bun îl lăuda,
Căci şi de o bătea, însă el tot mai cu milă da.

Ţicênd:

Of ce bărbat cu dorinţă pierduĭ, din mână scăpaiŭ,
Si nici nu'ĭ am plâns la bólă, şi nici când îl îngropaiŭ!
Atunci ea cu jale multă la mormêntul luĭ mergênd:
Incepu aceste vorbe să le înşire plângând:

Scólă sufleţele, scólă,
Scoală să vedem ce bólă,
Ce boală te împresóră,
Te doboară te omóră:
Scoală îmĭ spune şi mie
Ca să'ţĭ caut doftorie:
Scólă un cuvênt îmĭ spune,
Nu tăcea, nu mĕ rĕpune:
Că de când nu'ţĭ este bine
Nu teaĭ mai uitat la mine,
Ci te uită c'ochişoriĭ
La lacrimile plânsoriĭ,
Să'mĭ veţĭ suspinul cum ese
Din piept cu sughiţurĭ dese,

După ce ea mult îl plânse cu cele ce le ţicea
Le închipuia la boala'ĭ, când de moarte în pat ţăcea:
Apoi după o tăcere ca de un minut de ceas
Incepu cu d'alde aste să strige cu mare glas:

Unde te ducĭ bărbăţele
Si cuĭ mĕ laşĭ sufleţele!?
Of cum te îndurĭ de mine

Si lași să țip după tine!
Te întórce și te uită
Ca să'mi vedi jalea cea multă!
Vai! nu mai pociu, cad pe cale,
Leșin mor de a ta jale!
Stăi Soarele meu cel dulce
Stăi nu grăbi a te duce,
Stăi, ori mă ia și pe mine
Să fiu într'un loc cu tine!

Poate va ție neștine că ea nu mai le țicea.
Eu îl încredințez însă că în adevĕr plângea:
Cu suspinuri, cu leșinuri lunginduse pe pământ,
Ca când atuncea murise și îl ducea la mormânt;
Apoi după o odihnă începu iară a țipa:
Adică închipuinduși că atunci îl îngropa:

Mila mea și dorul meu!
Spune ce'ți am greșit eu?
Care vorbă te-a scârbit,
Ce necaz tea osebit?
Pentru ce te-ai mâniat,
Si te duci ne mângâiat.
Stăi, ah sufletelul meu!
Unde mergi să merg și eu:
Ia-mĕ să te însoțesc,
Nu mĕ lăsa să doresc:
Voiu să fiu în brațul tĕu
Saŭ la bine saŭ la rĕŭ:
Si la iad cu tine merg,
Ca și la Raiu chiar alerg.

Vĕzând jalea ei cea multă, ce o privea niște femei
Cu mângâeri ardicând'o aŭ dus'o la casa ei:
La a căror' mângâere, când pe cale o ducea,
Cu suspine și cu jale. iubite surori! țicea,

O să mor, ah o să mor ;
Cu amar şi foc şi dor ;
O să mor să mĕ sfârşesc,
Că ce-am pierdut nu găsec :
Am pierdut un Diamant.
Mai frumos de cât Berlant !
L'am pierdut de tot s'a dus.
Din vedere l'am răpus;
Of fraţi ! dornice femei !
In deşert scurg ochii mei,
Că nimic nu folosesc,
Nu mai doar mĕ pedepsesc.
Toate în lume sfârşit aŭ,
Nu mai eŭ pe leac nu'mi daŭ
Ce e pe hartie scris
Cu greşală nu s'a ţis.
Că odată te însori,
Si odată iarăşi mori :
Căci întâiŭ e vinul must,
Al doilea fiert la gust,
Si al treilea oţet.
Nici must, adică nici fiert :
Ce e bun e'n căpătâiŭ,
Urma nu e ca întêiŭ.

Asfel biata femeuţă focul dupĕ ce 'şi a plâns,
Se uită la cele-l-alte ce'mprejuru'i s'aŭ fost strâns,
Si începu către ele să vorbească suspinând,
Să le dea învĕţătură în următorul chip, ţicênd :

Of drăguţe surioare
Si leicuţe vecioare !
Tóte în lume 's trecătóre
Si părere amăgitóre ;
Cugetul să nu vĕ înşele
Cu părerĭ de tinerele

Si 'ngâmfărĭ de frumuşele,
Că nimic nu e de ele.
Astădĭ firea vĕ răsfaţă
Ca o flóre diminéţă,
Rumenele es în faţă
Si pe buze-vĕ roşéţă:
Mâine faţa vi să strică,
Rumenelele s'ardică,
Ca flórea se scutur pică,
Vĕ zbârciţĭ ca o urzică:
Si în juneţea-vĕ cea fragă
Câţĭ vĕ zic adĭ, dragă, dragă,
Mâine ochiĭ o să'şĭ tragă
Si în seamă nu vĕ bagă;
Ci luaţĭ de sfaturĭ sfinte,
Nu vĕ fermece cuvinte
Si să vĕ eşiţĭ din minte,
Să căderţĭ în vr'o necinste!
Vă iubiţĭ barbaţĭ în viaţă,
Chiar din suflet, nu din faţă
Legea dupĕ cum învaţă,
Ca s'aveţĭ traiŭ cu dulceaţă;
Temerea e prea groaznică,
Ea e în casă rea otravă.
Că aţâţă tot gâlceavă
Si aruncă 'n iad din slavă:
Nu e nicĭ o vieţuire
Când e în casă ne unire,
Sau urméză împotrivire
Din vre o nemulţumire.
Eŭ eram între neveste
Ce mĕ stăpâneam de-aceste
Dér o nebunie este,
Că nimic nu foloseşte.

Nicĭ un bine nu'mĭ făcură
Ci prin ciartă şi prin gură,
Maĭ vârtos aceste'mĭ fură
Spre pedeapsă şi spre ură ;
Limba'mĭ ascuţiam ca pila
Si însu'mĭ am umblat cu sila
De îmĭ pierduiŭ prea scumpa milă
Ce îmĭ fu dată de copilă ;
Imĭ vĕţuse'n ochĭ ca norul,
Iĭ despreţuiam amorul,
Iĭ dedeam brâncĭ cu piciorul,
Si acuma îĭ duc dorul ;
Dér din mână când pieţĭ or ce,
Iaţĭ nădejdea, nu să'ntoarce,
Lacrămĭ cât de mult de'ĭ stórce,
S'a rupt firul, nu se toarce.

Bravo ! ţise jupân Iani, fata dupĕ ce-a tăcut :
Asta a plătit o flóre ce pre mult me placut,
Si acus ve las în paţe, la vorbe nu me incurc,
Me a venit la ochiĭ somnu si me duc ca se me culc.
Altă fată ţise iară, jupun Iani să mĕ erţĭ,
Incă pentru o poveste un cescuţŭ e o s'aştepţĭ
Că şi eŭ pretind o flóre de la Bucureştĭ să'mĭ eĭ.
Să'ţĭ eaŭ, nu e lucru mare, ţise jupun Iani eĭ ;
Ama jumĕtate noapte s'a făcut s'a 'ntârţiat,
Che a chintat si cocosu, si nea mos Bran n'a chintat :
Lasa el s'a chint'acuma, che ţoŭ am seţut pre mult
Omos sa viu muĭne sara la povestĭ iar s'a ascult.
Bine ţicĭ cocoane Iani ţise lăutarul Bran,
Că m'aĭ uitat de a seară şi pe mine şi pe Stan ;
Incaĭ de alde moş Négu creţ că n'o maĭ fi putând.
L'am vĕţut de adinéora tot mereŭ de somn căscând ;
Dar acuma eŭ cu dibla cum voiŭ începe pe loc,
Scol din somn şi copilaşiĭ sĕ vie aci la joc,

Taţĭ si chinta, ţise Iani, nu fiĭ cum estĭ si la port,.
N'aĭ rusine de Parinte, si vorbesti ca la cort ?
Sĕ mĕ erţĭ cocóne Iani, ţise moş Bran càtre el,
Dar ce pofteştĭ porunceşte,. cântec, horă or co fel,
Voiŭ, îĭ ţise jupân Iani, s'a chinţĭ chintecĭ batrunestĭ..
Cu cinste, cu omenie, sa nu fie ţiganestĭ.
Lasă cucóne Ianache, ţise el dibla dregând,
Stiŭ eŭ ce cântecŭ îţi place, şi'ncepu-a cânta, ţicênd ::

CANTECUL 1.

Pe culmiţa délului,
Délului, Ardélului,
Primblămisă prin colnic
Tânăr cătănuţ voïnic,
Ghiţă cu mândruţa luĭ,
Cu d'alba drăguţa luĭ.
Pe doĭ agerĭ căluşeĭ,
Incărcaţĭ cu gălbineĭ ::
Cu doĭ banĭ în buzunarĭ,
Cu doïsprece lăutarĭ,
Din doïsprece ce'ĭ avea
Nicĭ unul nu'l mulţumea,
Ci din gură îşĭ grăea:.
Dragă mândruliţa mea,
De când mândro te-am luat
Nicĭ un cântec 'mĭ aĭ cântat,.
Ci cântă mândruţa mea;
Ear mândruţa îĭ grăea :
Ghinţule drăguţul meŭ
Bucuros 'ţĭ-oĭ cânta eŭ,
Dar am un vers femeesc,

Sémănă a haĭduces,
Si puternic la cântat
Sĕ aude'n depărtat.
Dacă aşa cuvĕnta
Si începe a cânta
Munţĭ 'nalţĭ sĕ cutremura,
Văĭ adâncĭ îmĭ răsuna,
Ape recĭ sĕ turbura,
Liveḑĭ sĕ înfiora.
Si vĭersul când îşĭ urma
Copacĭ, rămurĭ se mişca,
Frunḑele pe jos pica,
Inimă de om seca.
Iar Cătănuţă o 'nbiea
Si către dânsa grăea:
Cântăţĭ mândro cântecul,
Că'mĭ e drag ca sufletul.
P'apa riuluĭ în sus,
Numele gobora pus,
Unde lăcuea Gruean,
Gruea Paḑavan Codrean.
Auḑind mândra cântând,
Déluri şi vĕĭ răsunând
La cătănuţa eşa
In drum mi ĭ grăea aşa:
Ghiţă, Ghiţă, Cătănuţ,
Nu pociŭ ca sĕ te maĭ cruţ,
Ce caţĭ pe moşia mea?
Că eŭ sunt stăpân pe ea.
Ce te plimbĭ prin ea cântând,
Isvórele turburând,
Liveḑile încurcând
Si fâneţele călcând?
Or pe mândra vamă dăm,

Orĭ să staĭ să ne luptăm,
In săbiĭ să ne lovim,
Unul din douĭ să murim:
Si care va rĕmănea
El pe mândruţa să ia.
Iar Cătănuţ rĕspundea
Si către Gruia grăia:
De luptat ne vom lupta
Dar eŭ vamă nu 'ţĭ-oĭ da.
Aşa dac'aŭ cuvêntat
La luptă saŭ apucat:
Se luptară într'o ḑi
Sórele pênĕ sfinţi:
Dar în timptul de luptat
Rea ispită s'a 'ntêmplat:
Luĭ Gbiţă care 'ĭ păsa
Să'şĭ scape mândruţa sa,
Brâul 'ĭ se sloboḑea
Si către mândra grăia:
Mândro lasă calu 'n frâŭ
Si 'noadă'mĭ pustiiul brâŭ,
Că'mĭ pune capul Codrean,
Al meŭ şi al tĕŭ duşman.
(Dar femeea haine lungĭ,
Minte scurtă, plete lungi,
Cine 'n mintea'ĭ s'o lăsa
Aibă'ĭ portu 'n viaţa sa.)
Cătănuţ eĭ când grăia
Ea ast-fel rĕspundea:
Carĭ pe carĭ aţĭ birui
Tot un bărbăţel 'mĭ-o fi.
Cătănuţ' când auḑea
La Gruia se repeḑea,
Paloşul îşĭ strălucea,

Printr'ânsul îl petrecea :
Jos la pământ îl trântea
Si 'ntre morţi îl trimetea.
Si calul încăleca
La târle în grab pleca,
Mieluşeĭ graşĭ alegea,
Iĭ junghea şi iĭ frigea,
Plosca de vin încărca
Cu vr'o cinsprece oca,
Si la masă s'aşeda
Cu d'alba mândruţa sa.
Mâncând către ea grăia
Ţine vin din mâna mea,
Că de astă-ḑi în colea
Aŭ eĭ bea aŭ n'aĭ maĭ bea
C'astă vară am muncit
Nouĕ clăĭ de fên am cosit,
Dumneḑeŭ dragul a vrut,
La opt vêrfurĭ le-am făcut,
Numaĭ una 'mĭ-a rĕmas
Să'ĭ fac vêrf 'ntr'acest ceas.
Aceste dacă grăia
Pe mândra de plete ea,
Scóte paloşul lucios
Si 'ĭ reteză capul jos,
Si d'asupra clăi sus
Ca să'ĭ facă vêrf la pus :
Trupul bucăţĭ iĭ făcea
Si la sócră îl ducea,
Ţine maică, iĭ ḑicea,
Bagă fierbe în ulcea,
Si pune a ospăta,
Că este chiar fie-ta.
Care o aĭ răzgâiat

Si creştere rea 'ĭ aĭ dat,
Ca pre câţĭ îĭ va zări
Să vrea tot barbaţĭ aĭ fi :
Eŭ n'a înţeles nimica, ḑise chir Iani luĭ Bran,
Si pentru un aşa chintec nu'ţĭ daŭ măcar niţĭ un ban.
Lasă ḑise moş Négu că îl înţelegem noĭ,
Ast cântec nu e d'acuma copilăresc d'ale nuoĭ :
Ci este din alte veacurĭ, remas de la ceĭ bătrânĭ,
Cântecele pe atuncea ast-fel era la românĭ.
E haĭ chinta acuma altu, jupân Iani porunci,
Tot aşa de care plaţe, si e potrivit aţi.

CANTECUL 2.

Supt pólele de codru verde,
Mititel foc mi se vede,
Mititel şi potolit,
Tot de voinicĭ ocolit
Nu ştiŭ ḑece aŭ cinsprece,
Ci mi-şĭ frige un berbece,
Un berbece, berbecel
Sugător şi mititel.
Si nu'l frige cum se frige
Ci 'l înfige în cârlige
Injungheat ne jupuit,
Ca un purcelaş pârlit.
Si 'l întórce din belciuge,
Ca să'ĭ fie carnea dulce,
Si să'l aibă la colnicĭ,
De merindă, ca voinicĭ.
Supt umbră de păducel
Voiniceĭ mănâncă miel,
Si beaŭ vin din borduşel,
Cântând şi grăind ast-fel :

„Codre, codre înfrunḑit,
Codre frumos înverḑit!
Ţine-mĕ 'n tine ferit,
Cu frunḑă acoperit.
Codre veĭ avea păcat
Cum-va de m'oĭ da legat,
Că nimic nu 'ţĭ-am stricat,
Nu mĕ ştiŭ de vinovat.
Că 'n tine de când intraiŭ
Numaĭ o cracă tăiaiŭ,
Armele de'mĭ atârnaiŭ,
Si la umbră'ţĭ m'aşeḑaiŭ.
Le-aş fi pus codre şi jos,
Dar pământu'ĭ umedos
Si fierul e ruginos,
Işĭ perde lustrul frumos.
Codre, codre, duşman eştĭ!
Tu voinicĭĭ 'ĭ amăgeştĭ,
Iĭ aduneĭ, iĭ priimeştĭ,
Tu 'ĭ predaĭ, iar nu'ĭ fereştĭ.
Cât e codru de frumos,
Cu frunza verde umbros,
Iarna putrezeşte jos,
Si voinicĭĭ şed la gros.

CANTECUL 3.

Ce frunză să bate
Maĭ de diminéţă,
Pe nor şi pe céţă?
Bate, mi să bate
Frunḑa plopuluĭ
In malul Oltuluĭ.
Déră de ce să bate?
Să bate că'ĭ pasă?

Că'ĭ e frunza désă
Bate şi să bate
Că e 'n códă lungă
Si 'n fóe rotundă.
Sus frunza se bate
Jos inimă arsă
Plânge lacrămĭ varsă :
Vreme, fără vreme,
Pe la miez de nópte
Cu sudor de mórte.
Două lemne crude
Către rîul lotru
Se sfădea în codru.
Unul era teiul
S'altul era bradul,
Ce 'şĭ lăuda neamul.
Bradul surpa teiul
Cinstea micşorându'ĭ
Si ast-fel ḑicêndu'ĭ :
Teiule, teiule!
Scurtule, grosule
Si burdufosule!
Dute într'o parte,
Că tu nu aĭ cinste
Să'mĭ staĭ înainte,
'Nalta mea tulpină
Cine sunt mĕ spune,
Si te pociŭ supune.
Că eŭ vara iarna
Staŭ în codru verde,
Frunza'mĭ nu să perde.
Pe mine mĕ pune
Pe la nunţĭ în frunte
Cu podóbe multe.

Domniĭ şi 'mpĕraţiĭ
Mĕ pun la paradă
Pe uliţĭ şirédă
Mĕ face şi scândurĭ
Să aştern palate,
Case luminate.
Iar ţie în vreme
De o brumă mică
Tótă frunza'ţĭ pică.
Si meşter de vine
Trocĭ, lopeţĭ te face
De case sărace.
Teiul 'ĭ rĕspunse :
Bradule, bradule !
Mândrule naltule !
De surda îţĭ laudĭ
Neamul, rădăcina,
Frunza şi tulpina.
Că eŭ tot-d'auna
Am şi port în lume
Maĭ de cinste nume.
Pe mine ca tine
Scândurĭ nu mĕ face,
Pe jos să mĕ calce.
Nicĭ ajung vr'o-dată
Sindrilă pe case,
Ci linguri şi vase.
Icóne mĕ face,
De mĕ insoseşte
Si mĕ zugrăveşte
Si pe mine scrie
Cu văpselĭ frumóse,
Isuse Hristóse
La care să 'nchină

Noróde şi glóte,
Némurile tóte.

CANTECUL 4.

Sună sună şi rĕsună,
Sună petricica 'n vale,
Rĕsturnându-se pe cale,
Mândra mea plânge cu jale,
Plânge plânge şi suspină
Că pe deal pe colnicele
S'a perdut prin potecele
Dragostile tinerele.
Plânge plânge se jăleşte
Blestemând iarba şi pirul,
Si căutând'o cu firul
Să'şĭ găséscă trandafirul.
Plânge varsă lăcrămele,
Oftând cu foc şi cu pară,
Că dragostea d'astă vară
Se schimbă 'n fiere amară.
Dragă mândro nu maĭ plânge
Din ochĭ lacrămĭ nu maĭ stórce
Că ce sbóră nu se 'ntórce.
Aĭ rupt firul nu să tórce.

CANTECUL 5.

Aŭ nu veḑĭ unde mĕ duc ?
Omule, boule,
'Ntr'un condur şi 'ntr'un papuc,
Omule, boule,

Cu papucu târşiind,
Omule, boule,
Cu conduru tropoind;
Omule, şi c. l.
Că de când m'am măritat
Si te-am luat de bărbat,
Nu te-a maĭ trezit din prost,
De necazurĭ tot am fost :
Că cu patru boĭ la jug
Te-am mânat să arĭ la plug,
Plugu'mĭ lăsaşĭ la nevoi,
Si îmĭ rĕpuseiŭ şi boĭ;
Te-am mânat iar te-am mânat
Si cu puşca la vênat,
Puşca în douĕ 'mĭ-o frânseşĭ
Si cureaoa 'mĭ aduseşĭ.
'Ţĭ-am dat cofa să te ducĭ
La puţ apă să'mĭ aducĭ.
Căduşĭ cofa o spărseşĭ
Dógele îmĭ aduseşĭ;
Te-amĭ mânat apoĭ pe loc
Cu hârbul să'mĭ aducĭ foc,
Hârbul mi l'aĭ bucăţit
Sprâncenile 'ţĭ-aĭ pârlit.
Te mânaiŭ să'mĭ taĭ un lemn
Pênĕ când să cern un piemn,
Toporul aĭ năpustit,
Supt lemne aĭ adormit.

Mos Brane, ḑise chir Iani, pun' aiţĭ cât a chintat
S'a platit un firfirica care a sara 'ţ'an dat,
Si acuma s'a chinţĭ inca pentru paharul de vin,
Ca'n nainte de plecare sa joţĭ fetele puţin.

Moş Bran mai dregându'şi dibla 'ncepu să cânte pe loc
Si fetele mulţumindu-i se apucară la joc.

HORA.

Către mine te jurai
Dorule, dorule,
Că pe nimeni nu mai ai,
Dorule, dorule,
M'ai făcut de te creduiu,
Dorule, dorule,
Dar cu ochii mei văduiu,
Dorule, dorule, şi cl.
Că altul te mângâea
Si'ţi dicea c'o să te ea.
S'acel 'mi e prieten bun,
Nu'mi vine ca să'mi răsbun;
Dar de te voiu mai vedea
Ear în braţe a'i şedea,
Lui şi ţie 'n acel cés
Dragostea vă scoţ pe nas;
Din mâna mea ce aţi păţi,
Amândoi veţi împărţi.
Când zbârnăitura diblei, care abia s'audea,
La joc, la tropoitură pe fete le înbulzea,
Un dulău ne-având plăcere ca să privéscă la joc
Si căutând să'şi găséscă vre un mai liniştit loc,
Se sui în car la mine, vrând aci a se culca:
Eu văzându'l frică'mi fuse nu cumva a mă muşca
Si făcuiu încet la dânsul un ni-i! şi un odâr!
Dar răutăciosul câine nu vru să'mi facă hatâr:
Ci sărind jos de odată spăimântat cum m'a văzut
Au început să mă latre ca pe un necunoscut;
S'audindu'i lătrătura, care nu o înceta,

Fraţiĭ luĭ din bătătură aŭ venit a'ĭ ajuta:
De a căror multe glasurĭ dibla, cântecul de joc,
Cu totul se amulţise, nu sĕ auḑea de loc;
Toţĭ atuncea lăsând jocul şi sărind în câinĭ sĕ dea
Alergând împreună şi ce latră a vedea;
Si cu ochiĭ dând de mine începură a striga:
„Hoţu! hoţu! puneţĭ mâna! ş'aŭ sărit a mĕ lega.
Gazda, care se culcase cum m'a fost tras supt pătul,
Ca un ostenit de cale şi de şeḑătorĭ sătul
Auḑind, strigă la dânşiĭ, ea staţĭ pentru Dumneḑeŭ,
Că nu este hoţ săracul! ci'l aduseiŭ aci eŭ:
Il găsiiu colea pe cale jos căḑut de ostenit,
Si cum îl puseiu în caru'mĭ el pe loc a adormit:
Eu, fiind că înserase, am gândit că e păcat
Să'l las undeva pe drumurĭ şi îl aduseiŭ în sat;
Ca sĕ nu'ĭ maĭ stric şi somnul l'am lăsat sĕ dórmă'n car
Dar despre ce parte vine, ş'unde merge n'am habar.
Jupân Iani arendaşiul începu a mĕ întreba,
Unde merg şi cu ce treabă, şi de am răvaş aŭ ba?
Eu care iĭ auḑisem numele d'atâtea orĭ,
Avuiŭ, am ḑis jupân Iani, încă şi nişte scrisorĭ,
Déră un danţ pe ne băute, şi o ploscă pe sătul.
M'a făcut să le pierḑ tóte, şi să dorm şi supt pătul.
Nu înţeleg, el îmĭ ḑise, l' aşa vorbe de nimic,
Ma de unde me cunoste, si stiĭ che Iani îmĭ ḑic?
Stane mo! ĭo d'omu asta parca'mĭ vine sa nie tem,
Ado una luminare, ţine este sa vedem?
Dér de unde luminare? iĭ rĕspunse Stan pe loc,
Poate că vre un tăciune să vĕ aduc de la foc?
Ado, fie si taţune, jupun Iani pururici,
Stan fără să ḑăbovéscă c'un tăciune fu aci.
Dér suflând să lumineḑe nişte scântee s'a 'ntins
Si în pătulul de pae cum săriră s'a aprins:
Toţĭ atuncea începură apă, apă, a striga,

Si lăsându-me pe mine ca să'l stingă alerga;
Eŭ aflând prilej îndată printre eĭ mĕ strecuraiŭ
Am eşit din sat afară şi 'ntr'o pădure întraiŭ.
Déră ca povestea ăluia:
„Când are omu 'n viaţă
Vr'un rĕu la cap a'ĭ sosi,
Or adastă ca să'l paţă,
Or aleargă a'l găsi:“

Căcĭ,

Pasămite 'n acea vreme de un hoţ se auḑea
Si potera în pădure ca să'l prinḑă îl păḑea:
Cum mĕ ḑăriră îndată mĕ luară la mijloc,
Si, predă-te îmĭ strigară, că te împuşcăm pe loc.
Eŭ înmărmuriiŭ de frică, neputând să mĕ ascunḑ,
Că cum pierdusem răvaşul, ce era să le respunḑ?
Mĕ luară, mĕ legară, în cătuşĭ de lemn m'aŭ pus,
Si bătut, ca vaĭ de mine! la Ispravnicĭ drept m'aŭ dus.

FINE.

In editura Typo-Litografiei Dor. P. Cucu, se află de vêndare următórele cărți:

	L. B.
Povestea Vorbei de **Anton Pann** cu uă prefaciă și portretul autoruluĭ.	2 —
Arkir și *nepotul séŭ Anadam*, de acelașĭ, cu portretul autoruluĭ.	— 50
Pocăința omuluĭ desmerdat séŭ *vorbire între suflet și trup* de acelașĭ	— 50
Ghenoveva de *Brabant*.	1 20
Arghir cel frumos	— 50
Vorbire între Leonat și *între Dorofata*	— 60
Sf. Sisoiŭ	— 50
Trepetnicul cel mare.	— 30
Epistolia Domnuluĭ nostru Iisus Christos	— 40
Visul Născătóreĭ de Dumneḑeŭ	— 50
Orațiuni ținute la nuntele țĕrănescĭ séŭ binecuvêntarea tinerilor ce se însor și Evangheliа țigănéscă ce se cântă în ḑi de Pasce în biserica țiganilor.	— 50

Nuvele originale de I. M.

	bani
Un mister în Cismegiŭ, Nuvela I	30
Cinci Cazaci și două Cocóne, Nuv. II	30
Dramele cimitirului, Nuvela III.	30
Secretul inimilor, Nuvela IV	30
Un mister din luna de miere Nuvela V	30
Griselidis, traducție din Boccacio	20
Pelerinul idem	30
Amorida, poemă realistă	30
Calendarul Puricelui, pe 1880	50
Almanachul de Haz pe 1880	40
Calendarul Bobârnaculuĭ, pe 1879.	1 20

Cumpĕrătorilor en gros li se oferă un rabat fórte însemnat

In curând va apare o colecțiune de basme cu ilustrațiuni în mai multe culori.